

Historia, literatura i teologia Nowego Testamentu.

Sesja 2: Greckie tło historyczne aż do Heroda Wielkiego

Przez dr Teda Hildebrandta,

To jest dr Ted Hildebrandt i jego kurs historii, literatury i teologii Nowego Testamentu, wykładany w Gordon College. To wykład nr 2 na temat Aleksandra, hellenizmu i Hasmoneuszy aż do czasów Heroda Wielkiego.

A. Przegląd i podsumowanie [00:00-1:48]

A. Przegląd, Powstanie Greków, Filip Macedoński i Aleksander

[Krótki film: połącz AD; 00:00-8:06]

Dobrze, witamy ponownie. Do tej pory omawialiśmy Imperium Perskie i przejście od Babilonii, zniszczenie Niniwy w 612 r. p.n.e. i zniszczenie świątyni w 586 r. p.n.e., Nabuchodonozora, Daniela, Ezechiela, a następnie 70 lat wygnania i powrót pod panowanie Persów z Cyrusem. Przeszliśmy przez Imperium Perskie. Rozmawialiśmy o Cyrusie Wielkim, założycielu Imperium Perskiego, wielkim człowieku zwanym „Mesjaszem” w Starym Testamencie. Cyrus był założycielem Imperium Perskiego, wojownikiem, który je rozpoczął. Rozmawialiśmy o Kambizesie, jego synu, który był nikim, który zszedł do Egiptu. Dariusz był organizatorem, stworzył inskrypcję Behistun na zboczu góry. Dariusz jest facetem, który ukończył drugą świątynię w 515 r. p.n.e. Potem był Kserkses, który poślubił Esterę, Artakserkses, dla którego Nehemiasz był jego podczaszym, a potem mamy schyłek Imperium Perskiego, gdy różni ludzie przejmują władzę, ale nie są niczym, pochodnia zgasła. W końcu, Dariusz III, a to jest około 334-333 p.n.e., który walczy z Aleksandrem Wielkim i to jest, gdy Aleksander przejmuje władzę.

B. Przedstawiamy Aleksandra Wielkiego i Machabeuszy [1:48-4:10]

Skupimy się teraz na tej zmianie z Imperium Perskiego, które naciera ze Wschodu. Teraz Grecy przybędą z Zachodu i to właśnie tam nastąpi ta ogromna zmiana kultury ze Wschodu na Zachód: Izrael będzie Wschodem. Teraz przejdzie do Grecji. Aleksander będzie tym, który to robi. Zadajmy więc kilka wstępnych pytań na temat hellenizmu.

Hellenizm oznacza kulturę grecką. Jak Aleksander podbił świat w ciągu dziesięciu lat? Jak to zrobił? To dość imponujące, młody człowiek, jakim był, zmarł około 32-33 roku życia. Podbił świat, musiał zacząć, gdy miał około 23 lat. Co stało się z imperium Aleksandra? Po tym, jak podbił świat w ciągu dziesięciu lat, umarł. Wtedy ten młody człowiek, był w pewnym sensie nieprzygotowany na śmierć, a jego imperium się rozpadło. Zobaczmy to w pięciu sekcjach, które są bardzo ważne dla historii Izraela później. Dlaczego Nowy Testament został napisany po grecku, a nie po hebrajsku? Jaki był związek Aleksandra z językiem greckim? Chcę porozmawiać o tym i o tym, jak Aleksander zamierzał rozprzestrzenić język grecki na cały świat w tym momencie. Jak Żydzi przeszli od Aleksandra do panowania Rzymu? Aleksander nadejdzie około 333 r. p.n.e., ale w czasach Jezusa zobaczysz, że to wszystko było panowaniem Rzymu. Więc jak doszło do przejścia od greckiego do rzymskiego? I jak doszło do tego przejścia między Grecją jako dominującą potęgą i uniwersalnym imperium a Rzymem? Więc o tym porozmawiamy dalej.

Następnie, gdy będziemy omawiać przejście, będą ci ludzie zwani Machabeuszami (jak wielu z was przeczytało na tych zajęciach, 1 Machabejska). Więc chłopcy Machabeusze, dowiemy się, jak grali Machabeusze. Zdamy sobie sprawę, że 1 i 2 Machabejska, są w Apokryfach i opowiadają historię około 165 r. p.n.e. Więc Aleksander jest w 333 r. p.n.e., mniej więcej w połowie drogi, a Machabeusze, którzy są Żydami, przyjdą i będą walczyć z Syryjczykami w tym czasie. Chcę przyjrzeć się Machabeuszom i zdobyć trochę tego tła. Machabeusze faktycznie odegrają pewną rolę, wchodząc do Nowego Testamentu.

C. Recenzja: Persja, Grecja i Macedonia [4:10-5:52]

Oto mapa przeglądowa. To nasze imperium perskie i widać całą drogę od rzeki Indus przez Pakistan, Afganistan, oto Persja właściwa, w dół do Mezopotamii, gdzie dzisiaj jest Irak, Turcja, Izrael i Egipt, wszystko pod dominacją lub hegemonią Imperium Perskiego. Grecja stoi sama, a teraz Grecja będzie się bronić. Ateny są tutaj w Achai. Aleksander pochodzi tak naprawdę stąd, z Macedonii. Więc Aleksander najpierw będzie musiał zejść tutaj i zjednoczyć Grecję, ponieważ Ateńczycy i Spartanie, tutaj, walczyli ze

sobą cały czas. Więc Aleksander, tak naprawdę jego ojciec Filip Macedoński, pomoże w tym. Filip Macedoński i Aleksander muszą zjednoczyć Grecję, zanim będą mogli ruszyć na Persów. Więc to będzie mniej więcej to, co wydarzy się dalej. Oto Grecja, oto Ateny, Korynt, dokładnie w przesmyku i Sparta. Te trzy są naprawdę ważne. Korynt poprzez Księgę Koryntian, Ateny, Paweł tam przemówi, Sparta, wojownicy i Macedonia, na górze. Filip Macedoński jest ojcem Aleksandra. Więc nazwa Filipi została tak naprawdę nazwana na cześć ojca Aleksandra Filipa w Macedonii. Tessaloniki i Berea są tam również. Więc Aleksander zasadniczo zjednoczy Grecję tutaj, a następnie pójdzie i faktycznie pokona Persów na wschodzie tutaj i pójdzie do Troi. A tak przy okazji, to tutaj jest Troja. Dokładnie tam, w Persji lub w Turcji. To tam rozgrywa się *Iliada* i *Odyseja Homera*.

D. Filip Macedoński i Aleksander Wielki [5:52- 8:05]

Porozmawiajmy o Aleksandrze. Najpierw, zanim porozmawiamy o Aleksandrze, musimy porozmawiać o Filipie Macedońskim. Filip Macedoński był ojcem Aleksandra. Filip był geniuszem wojskowym. Opracował maszynę bojową, na której Aleksander będzie jeździł. Nie chcę niczego umniejszać Aleksandrowi. Aleksander był genialny. Ale Filip Macedoński wyszkolił swojego syna na wojownika. Filip Macedoński stworzył armię, która była wyjątkowa w starożytnym świecie. Mogła walczyć przez cały rok. Zwykle w starożytnym świecie, nawet w 2 Samuela, rozdział 11, z Dawidem, słyszysz, że królowie wyruszali na wojnę wiosną. Ponieważ wiosną można było zbierać pszenicę i jęczmień, aby twoje wojska nie głodowały. Więc zawsze wyruszałeś na wojnę w czasie żniw. Więc mogłeś po prostu wyrywać jedzenie ludziom w trakcie podróży i nie potrzebowałeś zapasów. Filip Macedoński wymyślił sposób na zaopatrywanie swoich wojsk przez cały rok, aby jego wojska mogły walczyć przez cały rok, a nie tylko wiosną i jesienią. Więc Filip Macedoński buduje maszynę bojową i przekazuje ją swojemu synowi. Filip Macedoński również chciał, aby jego syn był wykształcony w najlepszy możliwy sposób. Więc Filip Macedoński kazał przyjść Arystotelesowi i uczyć swojego syna. Aleksander uczył się u Arystotelesa. Arystoteles uczył się u kogo? Pamiętasz to? Arystoteles uczył się u Platona, a Platon uczył się u Sokratesa. Więc masz Sokratesa,

rodzaj starego mędrca, Sokrates chodził do Platona, Platon szedł do Arystotelesa. Arystoteles jest mistrzem logiki, logiki i etyki Arystotelesa, etyki nikomachejskiej. Arystoteles uczy Aleksandra. Więc Aleksander jest szkolony na wojownika, ale jest również szkolony na uczonego. Aleksander następnie połączy te dwie rzeczy i podbije cały świat w ciągu około dziesięciu do dwunastu lat. Więc to jest całkiem imponujące. Więc Filip Macedoński zostaje zamordowany około 336 r. p.n.e.

E. Zwycięstwo Aleksandra nad Persami [8:06- 10:17]

B. Wyczyny Aleksandra

[krótkie filmy: łącz EH; 8:06-18:03]

Aleksander ma swoje korzenie w Arystotelesie, jak już mówiliśmy, to było dla niego naprawdę dobre, że był wykształcony. Przeprowia się do Turcji przez rzekę Granik, nie jest to ważne, ale zasadniczo pokonuje Persów pod Troją. Więc trafia na północną część w dół do Turcji i pokonuje Persów w 334. To jego pierwsze wielkie zwycięstwo tam, nad rzeką Granik.

Interesujące jest dla mnie to, że po pokonaniu Persów nie goni ich. Mówi: „hej, jestem tutaj w Troi”. Nigdy nie był w Troi. Więc Aleksander idzie i odwiedza Troję, gdzie rozgrywa się *Iliada*, *Odyseja* i Achilles. Oddaje cześć Troi. Więc Aleksander bierze sobie przerwę, jedzie i odwiedza Troję. Zamiast gonić Persów bezpośrednio, jest też genialny w tym, że zdobywa wszystkie miasta wzdłuż wybrzeża Azji Mniejszej lub Turcji. Idzie wzdłuż linii brzegowej i zdobywa wszystkie miasta nadbrzeżne. W ten sposób Persowie nie mogą wysłać łodzi, aby odciąć mu linie zaopatrzeniowe. To był genialny ruch. Aleksander zdobywa miasta nadbrzeżne, a Persowie nie mogą wtedy odciąć mu linii zaopatrzeniowych, a on jest w stanie utrzymać zapasy dostarczane do swoich wojsk, zamiast ścigać Persów bezpośrednio. Przychodzi do Issos. Issos jest dokładnie tam, gdzie Turcja spotyka się z Syrią, dokładnie na rogu Morza Śródziemnego, północno-wschodnim rogu. Ponownie pokonuje Persów pod Issos w 333 r. p.n.e. i stąd wyciągam datę z Aleksandra, 333 r., jego zwycięstwo pod Issos. Teraz, gdy jest już przy Turcji i na rogu, to co robi najpierw, to nie goni Persów z powrotem do Persji, Iranu i

Iraku . To co robi, to najpierw idzie do Egiptu. I dlaczego to jest mądre? Nie chce, żeby Persowie mogli zakraść się za jego plecy i rozwalić mu plecy. Więc musi chronić swoje plecy, więc najpierw idzie do Egiptu, zanim ruszy za Persami w Mezopotamii. Więc pokonuje ich w Issos, a następnie udaje się na południe do Egiptu.

F. Aleksander i klęska Tyru [10:17- 13:35]

Podczas podróży na południe przechodzi przez Liban, gdzie obecnie znajdują się Syria i Liban, tuż na północ od Izraela, i dociera do miasta Tyr . Miasto Tyr miało kilka prorocत्व w rozdziale 26 Księgi Ezechiela. Prorok Ezechiel powiedział, że Tyr będzie płaski jak naleśnik. Miasto Tyr zostanie spłaszczzone, a rybacy rozłożą tam swoje sieci, ponieważ jest tak płaskie.

Teraz zapytasz w starożytnym świecie, kiedy król niszczy miasto, zazwyczaj podpala miasto, pali je i zabija ludzi. Miasto pozostaje w ruinie. Król nie poświęci czasu i wysiłku, aby zrównać miasto z ziemią. Więc zazwyczaj miasta są podpalane, palone, ludzie są zabijani, a król rusza dalej, a wszystkie te ruiny stoją czasami przez setki lat. Ruiny pozostają. To nie to, co wydarzyło się tutaj. To jest bardzo wyjątkowe. Aleksander przybył do Tyru , mieszkańcy Tyru powiedzieli: „Aleksandrze, nie poddamy się tobie, kim ty jesteś, Aleksandrze”. Powiedzieli: „Hej, mamy tę wyspę, na Morzu Śródziemnym, Aleksandrze”. Wypłynęli na wyspę i powiedzieli: „Hej, Aleksandrze, nie możesz nas dostać, jesteśmy tutaj na oceanie. Nie masz żadnych łodzi, nie możesz nas tu zabrać”. Dlatego Aleksander jest na wybrzeżu i mówi: „Poczekajcie chwilę, muszę zdobyć miasto. Ci ludzie mnie obrażają”. Więc w zasadzie powiedział: „Okej, mają miasto Tyr , które było na wybrzeżu”, a Aleksander zabiera kamienie z miasta i wrzuca je do oceanu. Bierze więcej kamieni i wrzuca je do oceanu. Buduje groblę na wyspę, zasypuje ocean, wychodzi na tę wyspę, a skąd bierze kamienie na budowę grobli? Bierze je z miasta, które dawniej nazywało się Tyr . Zrównuje miasto, tak jak mówi Biblia: „Będzie płaskie, aby rybacy mogli tam rozłożyć swoje sieci”. Bierze kamienie z miasta, wrzuca je do oceanu i wychodzi na tę wyspę. I do dziś, jeśli wejdiesz na Mapy Google i pojedziesz do Libanu, na północ od Izraela, może 30-40 mil, zauważysz, że jest tam coś w rodzaju pryszcza lub pryszcza wystającego w kierunku Morza Śródziemnego . To jest Tyr i to

jest grobla, którą Aleksander zbudował wtedy na tę wyspę. Możesz zobaczyć, po prostu wystaje w kierunku Morza Śródziemnego, możesz to zobaczyć na Mapach Google nawet do dziś. Pozostaje tam. A tak przy okazji, nie chciałbyś być na tej wyspie, kiedy Aleksander tam dotrze. Nie chciałbyś być na ich miejscu.

Ale w każdym razie Aleksander zdobywa Tyr, ale Aleksander, czy to było sześć czy osiem miesięcy, sześć czy osiem miesięcy z dziesięciu lat, kiedy zamierza podbić cały świat, spędził sześć lub osiem miesięcy zdobywając Tyr , tylko to jedno miejsce. Właściwie robiąc to, w pewnym sensie wypełnia Pismo. Jest całe proroctwo w Ezechieli i kilka rzeczy o wielokrotnym spełnieniu, z którymi musisz pracować. Wiele razy rzeczy się dzieją i były warstwowe, były warstwowe. To bardziej złożone niż wtedy, kiedy to przedstawiam, zdaję sobie z tego sprawę. Ale Aleksander odegrał dużą rolę w zrównaniu tego miasta z ziemią.

A tak przy okazji, czy Aleksander dogada się z Żydami? Tak, Żydzi wybiegają i mówią: „hej, Aleksandrze, spójrz na to, zburzyłeś Tyr , tak jak mówi nasza Biblia. Ezechiel powiedział, że będzie płaski, ty go zrównałeś z ziemią”. A Aleksander mówi: „hej, Żydzi są całkiem dobrymi ludźmi”. Więc Aleksander nie zadzierał z Żydami. Po prostu poszedł do Egiptu, Żydzi byli głównie w górach, nie musiał się o nich martwić, więc poszedł do Egiptu.

G. Aleksander w Egipcie [13:35- 14:21]

Kiedy schodzi do Egiptu, dociera do miejsca zwanego Siwa i to jest miejsce, z którym, pamiętajcie, Kambizes miał kłopoty. To, co się tu dzieje, to to, że ludzie zaczęli mówić, że kiedy dotarł do Egiptu, faraon był uważany za boga. W Egipcie faraon był uważany za boga lub syna boga, podczas gdy w Mezopotamii król był przedstawicielem boga. I tak były dwie różne struktury. Aleksander dociera do Egiptu, król jest bogiem, więc zaczyna to sobie wbijać do głowy. W tym momencie jego głowa zaczyna robić się większa. W Siwa niektórzy myślą, że to tam po raz pierwszy wpadł na pomysł, że jest boski. Następnie zdobywa Egipt, wraca tam, musi wrócić, wyjść z Egiptu, przekroczyć Izrael, przejść przez Syrię i przejść i zdobyć Babilon.

H. Małżeństwa międzykulturowe i globalizacja [14:21- 18:03]

Teraz, kiedy zdobywa Babilon, żeni się z Afganką o imieniu Roksana. To jest ważne, ponieważ jest Grekiem, ale żeni się z Afganką. Aleksander jest jednym z pierwszych ludzi, którzy mają tę ideę globalizacji. Więc to, co robi, to organizuje to, co nazywa się bankietem Opis. Na tym bankiecie Opis zasadniczo zaprasza ludzi ze wszystkich różnych krajów, nad którymi dominował. Zaprasza ich na ten kulturowo zróżnicowany bankiet, na który wszyscy ci ludzie przybywają ze wszystkich tych różnych krajów, aby jeść w obecności Aleksandra. Tak więc to jest idea podboju całego świata. Globalizacja zaczyna Aleksandra, robiąc to. Ale jaki jest problem? Jego wojska mówią: „byliśmy z dala od domu przez osiem lub dziesięć lat, człowieku, mamy tego dość”. Aleksander mówi: „hej, nie myśl o powrocie do Grecji, o mieszanii się z ludźmi tutaj”. Cóż, Grecy nie chcą tego słyszeć. Ci goście mówią: „Mam żonę i dzieci w domu, nie chcę się z nikim tutaj żenić”. Więc Aleksander mówi: „nie, żenić się”. Więc jego wojska zaczynają się trochę niepokoić z powodu małżeństw mieszanych. Szczerze mówiąc, Aleksander jest dość pijany, dlatego nazywam go „Aleksandrem Winogronem”, ponieważ kończy na picciu dużej ilości alkoholu, jest pijany i znowu, jego wojska w pewnym sensie straciły szacunek do Aleksandra, po prostu dlatego, że robi tę międzykulturową rzecz, zamiast powiedzieć, że grecki jest najlepszy. Więc sprawy zaczynają się chwiać. Przechodzi aż do gór Hindukusz i zasadniczo przez Afganistan, do Pakistanu, a Aleksander przejmuje cały ten obszar. Teraz mój syn mówi mi, że przejmuje Afganistan, ale Afgańczycy mówią: „nie, nikt nas nigdy nie podbił”. Plotka głosi, że tak, jak przejął Afganistan, poślubił jedną z afgańskich księżniczek, więc dlatego nie walczyli. Zamiast tego utworzyli sojusz, zamiast zostać podbitymi przez Aleksandra. Więc nie wiem. Muszę to bardziej zbadać pod kątem historyczności, ale to przynajmniej strona Afgańczyków. Aleksander ich nie podbił, on się z nimi ożenił. To też jest interesujące. Niemniej jednak Aleksander zdominował cały ten obszar aż do rzeki Indus i zasadniczo Imperium Perskiego. Więc w ciągu dziesięciu lat Aleksander przejmuje cały bailiwick. Teraz są te kulturowe połączenia. Teraz masz kulturę grecką, masz kulturę egipską, masz kulturę mezopotamską, masz kulturę Ar yan w Iranie i dalej do Afganistanu. Więc jest ten ruch poza greckim polis, „polis” oznacza miasto, jak „metropolia”. Grecy są

miastami-państwami i zasadniczo masz teraz ruch poza miastem-państwem do całego tego uniwersalnego Imperium. Aleksander łączy to, tę ideę globalizacji, gdzie greckim można było mówić w Atenach, można było mówić greckim językiem w Babilonie i można było mówić greckim językiem w Egipcie. Dlatego cały świat zaczął mówić językiem greckim i być świadomy greckiej kultury. Staje się to bardzo ważne dla Nowego Testamentu. Wraz z językiem często pojawia się światopogląd, sposób patrzenia na świat przez język, którym się mówi. Więc to, co masz, to przejście z języka wschodniego, semickiego, hebrajskiego i aramejskiego na zachodni, hellenistyczny, co nazywa się greką koine.

I. język Boga [18:03-22:52]

C. Język grecki, Aleksandria, CLAPS

[krótkie filmy: kombajn IK; 18:03-29:18]

Pozwólcie, że trochę się od tego odniosę. Miałem przywilej uczyć greki tutaj, w Gordon College, przez ponad dekadę. Greka koine , to, co było w Grecji przed Aleksandrem, było dialektem greckim. Więc była greka attycka w Atenach, była Sparta, każde miasto-państwo miało swój własny mały dialekt greckiego. Teraz problem z tym jest taki, że kiedy chcesz połączyć armię żołnierzy, musisz mówić tym samym językiem. Ludzie w twojej armii muszą mówić tym samym językiem, więc kiedy wyruszasz na wojnę, jesteście na tej samej stronie. Więc to, co zrobił Aleksander, to połączył język grecki. Pochodził z Macedonii, połączył język w to, co nazywa się greką koine. Greka koine weszła w modę od około 300 r. p.n.e. do około 300 r. n.e. Co jest dokładnie pośrodku? Nowy Testament. Od około 300 r. p.n.e. do około 300 r. n.e., jest greka koine . A czym jest greka koine ? Koine po prostu oznacza „wspólny”, a Aleksander oddziela je od dialektów miast-państw i tworzy uniwersalny, wspólny język grecki, którym mogą posługiwać się żołnierze.

To bardzo interesujące; uczeni nawet do XIX wieku , aż do lat 80. i 90. XIX wieku nie wiedzieli, czym jest greka koine. Niektórzy ludzie myśleli, że Nowy Testament został napisany w tym, co nazywali „greką Ducha Świętego”. Nie wiedzieli, jaki to rodzaj greki. Potem nagle, około lat 80. i 90. XIX wieku, zaczęli znajdować te papirusy, a papirus był

napisany w tym samym języku, w którym napisano Nowy Testament. Odkryli, że Nowy Testament został napisany w języku powszechnym, który nazywam „greką uliczną”, powszechną greką. Nie został napisany w klasycznej, wysokiej grece. Został napisany w języku powszechnym ludzi.

To dla mnie wielka sprawa, aby powiedzieć, jakim językiem mówi Bóg? Bóg zawsze mówi tym samym językiem. Bóg mówi językiem ludzi. Bóg mówi językiem ludzi. Kiedy jego ludzie mówili po hebrajsku, jak Bóg się z nimi komunikował? Komunikował się po hebrajsku. Kiedy przeszli na aramejski? Przeszedł na aramejski. A tak przy okazji, Jezus mówił po aramejsku. To prawdopodobnie jego ojczysty język. Jezus powie „*Eloi Eloi lama sabachthani*” „*Eloi Eloi*”, „Boże mój, Boże mój, czemuś mnie opuścił?” „*Talitha kum*” „Mała dziewczynko, wstań.” Jezus będzie miał wiele aramejskich zwrotów i usłyszysz te zwroty Jezusa mówiącego do ludzi po aramejsku tego dnia. Więc Jezus mówił po aramejsku? Prawdopodobnie to jego ojczysty język. Prawdopodobnie mówił też po grecku, a być może także w kilku innych językach. Wielu ludzi w tej kulturze jest wielojęzycznych, głównie dlatego, że Izrael jest krajem pomiędzy, a zatem będzie dużo handlu i wymiany. Zawsze, gdy masz handel i wymianę, ludzie uczą się czterech lub pięciu różnych języków. Więc Jezus prawdopodobnie znał hebrajski, grecki, aramejski, być może trochę łaciny i kilka innych regionalnych dialektów.

Więc grecki koine przejmuję władzę. Nowy Testament zostanie napisany w języku ludu. Zawsze pytam ludzi, jaki jest język ludzi dzisiaj? Wydaje mi się, że jest to język dzisiejszych czasów, gdyby Bóg miał mówić językiem dzisiejszych czasów, jest to język cyfrowy. Alfabet teraz nie składa się z 26 liter; alfabet to 1 i 0, medium cyfrowe. Cyfrowe 1 i 0 pozwala mówić tekstem. 1 i 0 pozwala mówić obrazami. Możesz tworzyć obrazy, a wy robicie obrazy w Photoshopie i w różnych rzeczach. Wszystko dzięki 1 i 0, nowemu alfabetowi, alfabetowi cyfrowemu. Możesz zrobić z tego samego 1 i 0, możesz stworzyć dźwięk, a tak wielu z was słucha mp3 na swoich iPodach lub czymkolwiek innym. Więc zasadniczo 1 i 0 pozwala ci wyrażać dźwięk. 1 i 0 pozwala ci również robić to, co robimy teraz w tym filmie, który właśnie oglądasz, to wszystko 1 i 0, to to samo medium cyfrowe. Więc dla mnie, jak Bóg komunikowałby się dzisiaj? Używałby

medium cyfrowego, języka ludzi, aby przekazać słowo Boże dzisiaj. Więc tak jak Bóg używał wtedy greki, greki koine, powszechnej greki, tak wydaje mi się, że chrześcijanie dzisiaj powinni używać medium cyfrowego dla chwały Boga i dobra innych, aby przekazać słowo Boże i w medium cyfrowym. To jeden z powodów, dla których, na przykład, jeśli jesteś w tej klasie, wiesz, że wykonałem pracę nad DASV, Digital American Standard Version, i złożyłem to wszystko razem, Digital American Standard Version, w dużej mierze dlatego, że cyfrowość pozwala na to, aby było online i w tak wielu różnych kontekstach, telefonach, tabletach i komputerach. Tak czy inaczej, język ludzi, greka koine, przeszedł na grekę, co będzie miało wtedy duży wpływ.

J. Po śmierci Aleksandra: Oklaski [22:52- 27:16]

Teraz Aleksander umiera. Umiera jako młody mężczyzna. Jego dziecko jest za młode, robią różne rzeczy z jego żoną, ale zasadniczo jego generałowie przejmują władzę. Dzieciak jest za młody. Mam na myśli, że Aleksander miał tylko, ile, 32 lub 33 lata. Więc to, co się stanie, to będziemy mieć czterech generałów, a potem przyjdzie piąty facet, który tu przyjdzie. To jest naprawdę ciekawie opisane w rozdziale 11 Księgi Daniela. Jest tam przepowiednia, że wydarzy się dokładnie taka rzecz. Jest ten ruch z polis, z miasta do *oikoumene*, cywilizowanego świata. Ten ruch jest z bardzo prowincjonalnego *polis*, miasta, do tego *oikoumene*, całego cywilizowanego świata. Kassander był jednym z jego generałów, który zdobył Macedonię, to z powrotem w Grecji, to nie jest wielka sprawa. On umiera. Tak naprawdę się tym nie martwimy. Tracja, również z powrotem przez Macedonię, przechodzi do Lizymacha. Więc przejdziemy przez ten akrostych CLAP. Oto wasz C L. Obaj ci faceci nie są dla nas ważni w okresie Nowego Testamentu. Ten facet jest ważny, Antygon. Zauważ, że dostaje Syrię i Mezopotamię. Więc dostaje Syrię i Mezopotamię i sądzę, że dostał też Turcję. Więc ma Turcję, Syrię i Mezopotamię. Antygon dostaje to ogromne terytorium aż od Turcji, aż do Mezopotamii i dalej. Więc ten Antygon dostaje największy kawałek tortu. Teraz, kiedy generałowie dostają największy kawałek tortu, czy inni generałowie będą zazdrośni? To się właśnie stanie. Więc kto dostanie Egipt? Egipt, spichlerz, dostanie go facet o imieniu Ptolemeusz. Jest synem Lagi. Więc Ptolemeusz będzie w Egipcie przez wiele i wiele

dekad. Często mówię ludziom, że nauczę ich historii Egiptu. Nauczę ich okresu Ptolemeuszów. Chcę, żebyście zapamiętali wszystkich władców dynastii Ptolemeuszów w Egipcie. Oto jak to wygląda. Ptolemeusz I, Ptolemeusz II, Ptolemeusz III, Ptolemeusz IV... Ptolemeusz... Myślę, że jest XXIV lub coś w tym stylu, dwudziestu czterech Ptolemeuszów z rzędu. Tak więc tak wygląda historia Egiptu w tym momencie z Ptolemeuszami. Mam przyjaciela, Dave'a Matthewsona, który jest fenomenalnym uczonym Nowego Testamentu, a Dave mówi „P- tolemy, P- tolemy”, wymawia P. Ja robię to bardziej jak „zapalenie płuc”, gdzie P staje się nieme. Więc powiedziałbym „(p) Tolemy”, z tą różnicą, że słyszałem to wymawiane na oba sposoby, niektórzy mówią „Ptolemy”, inni mówią po prostu „(p) Tolemy”. Jestem jednym z tych „(p) Tolemy”, bo nie mogę zmusić ust do plucia w ten sposób, „P- tolemy”. Tak czy inaczej, Ptolemeusz przejmie władzę nad Egiptem.

Więc Ptolemeusz będzie w Egipcie, Antygon będzie w Syrii, a Izrael będzie dokładnie pomiędzy Antygonem a Ptolemeuszem. Teraz Ptolemeusz powie, że Antygon ma za duży kawałek, więc Ptolemeusz zleci zadanie jednemu ze swoich generałów o imieniu Seleukos, a Seleukos pójdzie i zaatakuje Antygona. Więc generał Ptolemeusza Seleukos pójdzie i będzie pod Ptolemeuszem. Ptolemeusz wyśle go tam i zabije Antygona. Seleukos zasadniczo pójdzie i odbierze Syrię Antygonowi. Więc teraz masz Seleukosa w Syrii, a Ptolemeusza w Egipcie. Co jest pośrodku, między Syrią a Egiptem? Co jest pośrodku? Tak jak jest dzisiaj, Egipt na południu, Syria na północy, Izrael jest pośrodku. Więc Seleukos i Ptolemeusz, ci dwaj goście będą tam i z powrotem w Izraelu. Przez następne sto lat, to jest po 300 do około 200 p.n.e. Ptolemeusze będą rządzić Izraelem od 300 do 200 p.n.e. W dużej mierze Ptolemeusze będą tolerancyjni. Będą mili dla Żydów. Będą ich w pewien sposób wspierać. Tak więc okres Ptolemeuszów trwa od 323 do 198 p.n.e., więc zasadniczo od 300 do 200, okres stu lat. Ptolemeusze będą tolerancyjni wobec Żydów i to jest dobra rzecz. Będą rządzić Egiptem i będą rządzić Palestyną. Ptolemeuszowie będą sprawować kontrolę nad Palestyną przez około sto lat. Ptolemeusz przyjmie tytuł „króla”, więc przejdzie z generała i trzech lub czterech przyjmie tytuł króla, to nie jest dla nas naprawdę ważne.

K. Aleksandria [27:16- 29:18]

Ale Aleksandria jest budowana. Miasto Aleksandria na wybrzeżu, w delcie, trochę na zachód, zostanie zbudowane około 200 r. p.n.e. Aleksandria będzie ośrodkiem nauki. Aleksandria będzie jednym z wielkich ośrodków nauki. Kiedy myślisz o różnych obszarach krajów, każdy obszar jest znany z czegoś. Gdybym powiedział ci, a jesteś Amerykaninem, powiedziałbym polityka, jakie miasto przychodzi ci na myśl, kiedy mówisz polityka? Niestety, Waszyngton. Gdybym powiedział ci handel akcjami, gdybym powiedział ci handel akcjami, jakie miasto przychodzi ci na myśl? Nowy Jork. Gdybym powiedział ci wysokie technologie, jakie miejsce przychodzi ci na myśl? Dolina Krzemowa na Zachodnim Wybrzeżu. Dolina Krzemowa to miejsce, w którym znajdują się Adobe, Apple, Google i wszystkie te firmy. Gdybym powiedział ci film, w jakich miejscach kręczą filmy? To Hollywood, LA, film, centrum filmowe. Gdybym powiedział edukacja w Ameryce, jakie miasto byś wymienił? To Boston. Harvard, MIT, Gordon College! Obszar Bostonu. Jest tu 48 college'ów. Masz Brandeis, masz Tufts University, masz wszystkie te, wiesz, a także Harvard, Harvard i MIT. Gordon College jest trochę poza Bostonem, co jest jedną z dobrych rzeczy dla Gordon College. Aleksandria była jednym z centrów edukacyjnych. Będą mieli jedną z największych bibliotek na świecie. Będą gromadzić książki z całego świata w Aleksandrii. To będzie fenomenalna biblioteka, Biblioteka Kongresu starożytnego świata. Nie ma innego takiego miejsca. To było centrum edukacji, zbudowane około 200 r. p.n.e. A co jest dla nas ważne, jeśli chodzi o Izrael? Cofnijmy się o krok i spójrzmy na to.

L. Judaizm i grecka kultura na styku: religia [29:18-31:01]

D. Judaizm i grecka kultura [krótkie filmy: połącz L- O; 29:18-35:36]

Przyjrzyjmy się obszarom kulturowego interfejsu między judaizmem a kulturą grecką. Judaizm i kultura grecka muszą teraz stanąć naprzeciw siebie. Więc to, co masz, to różne obszary, kiedy mówimy o kulturze, jakie są różne aspekty kultury? Jednym z tych obszarów będzie dla Żydów, w szczególności, jest to duży obszar, nazywany religią. I tak religia, naród żydowski, wiesz, że wykonują obrzezanie. Naród żydowski je

koszerne, jedzą określone pokarmy; nie jedzą innych pokarmów. Robią pewne rzeczy, które są nieczyste i inne rzeczy, które są czyste. Więc Żydzi mają swoje własne etniczne znaczniki. Mają własne żydowskie znaczniki, które oznaczają ich jako Żydów. I czczą Jehowę. Czczą jednego boga, Jehowę lub Jahwe, i Pana, Boga. Grecy z drugiej strony, wiesz, Zeusa i wielu bogów, i bogów walczących ze sobą i walczących. Więc Grecy będą mieli wielu bogów i będą mieli bogów regionalnych, bogów miejskich i wielkich bogów, a Grecy i Żydzi będą mieli kapłanów. Kapłani będą częścią religii, systemu ofiarniczego, świątyni i państw świątynnych i miast-państw ze świątyniami w nich, więc będziesz miał świątynie i kapłaństwo i wszystkie te rzeczy wokół religii, wspierające religię tych różnych obszarów. W czasach Nowego Testamentu zobaczysz, że kult cesarza nadejdzie, gdzie będą rzymskie świątynie cesarza w różnych miastach, takich jak Efez i inne miejsca. Więc religia będzie odgrywać dużą rolę, szczególnie w starożytnym świecie.

M. Kultura amerykańska [31:01- 32:14]

Oczywiście, we współczesnej kulturze, każdy próbował uciszyć religię, uciszyć religię i eksportować religię z naszej kultury. Niemniej jednak jest ona ogromną częścią naszej kultury i zwykle w naszej kulturze mówi się o niej w sposób pejoratywny. Jeśli ktoś mówi, że jest ewangelikiem, to w naszej kulturze jest to kciuk w dół. Nie wolno ci już modlić się w szkole, Dziesięć Przykazań usunięto ze szkół, modlitwy, młode dziewczyny pozywają, bo na ścianie jest modlitwa, której nie lubią, bo są ateistami. Więc w amerykańskiej kulturze podjęto prawdziwą próbę uciszenia religii. Możesz mieć niemal otwarte stosunki seksualne w miejscach publicznych, ale jednak, ale jednak religia ma być prywatna. Religia została teraz wprowadzona do sypialni, podczas gdy wszelkiego rodzaju rozwiązłość została z niej wyciągnięta. To jest mniej więcej tam, gdzie jest amerykańska kultura, myślę, że to dość ciekawe odwrócenie. Oczywiście, jestem sarkastyczny, musisz być tego świadomy. Przesadzam , używając przesady, ale świeccy postępowcy podejmują rzeczywiste wysiłki, aby wyeliminować religię z amerykańskiej kultury .

N. Wojskowe i polityczne aspekty kultury [32:14-34:20]

Wojsko, masz generałów, masz armie, a w Nowym Testamencie zobaczymy Galów zwanych „centurionami”. Centurioni będą dowodzić legionami i Rzymem, a rzymskie legiony będą tam, myślę, że w Jerozolimie jest blok z X z rzymskiego 10. ^{legionu}, który stacjonował w Jerozolimie. Centurioni to ponad stu żołnierzy. Jezus spotka centuriona, który poprosi go o pomoc jego słudze. I tak będziemy mieć całą tę konstrukcję wojskową, w której armie będą infiltrować, podczas gdy greckie armie, rzymskie armie, w różnych momentach wkraczać do Palestyny. Więc wojsko jest częścią tego, jak definiuje się kulturę. Potem ci generałowie również przejdą na emeryturę. Kiedy ci przywódcy wojskowi przejdą na emeryturę, otrzymają pewne korzyści. Więc zobaczysz wojskowych w Koryncie, zobaczysz wojskowych w Filipi.

Politycznie, będziesz miał króla lub cesarza, więc będą te struktury polityczne. Będziesz miał królów, cesarzy, gubernatorów i senatorów w Rzymie. Będziesz miał tę strukturę polityczną, która będzie również częścią kultury, a także sądów. Sądy będą robić różne rzeczy i zobaczymy Pawła idącego na dwór rzymski i broniącego się przed Agryppą i różnymi ludźmi, takimi jak Feliks, Festus i Agryppa w Izraelu. Więc są królowie, są gubernatorzy, władcy prowincji, będą władcy prowincji, a potem będą ci więksi senatorowie. Więc jest cała struktura polityczna od cesarza w dół. A potem, jeśli chodzi o kulturę, będą niewolnicy. Będą niewolnicy i ludzie wolni, ogromna ilość niewolnictwa, takie rzeczy. Więc nie niewolnictwo rasowe, takie jak mamy, ale ludzie zniewoleni, niektórzy niewolnicy będą mieli dobre czasy, niektórzy z nich gorsze czasy. Idą do kopalni. To będzie naprawdę okrutne niewolnictwo. Niektórzy niewolnicy byli dla ludzi z wyższych sfer, niewolnicy mogli faktycznie kupić sobie wolność. Więc było sporo różnorodności w poziomach niewolnictwa. Ale będziesz miał niewolników, będziesz miał ludzi wolnych, różne poziomy lub warstwy społeczeństwa zbudowane na polityce.

O. Ekonomiczny aspekt kultury [34:20-35:36]

Ekonomiczne, a to są tak naprawdę podatki. Rzym, wszystkie imperia, czego chcą? Chcą twoich pieniędzy z podatków. To się nie zmieni do dziś. Czego chce dla ciebie rząd? Chcą ci zapewnić wszystkie te wspaniałe usługi. Rzym będzie chciał zapewnić pokój i

harmonię dla całego wszechświata. O co chodzi? Chcą twoich pieniędzy, twoich podatków. Więc o to chodzi w tej grze i tak jest do dziś. Kiedy na was patrzę, powiem, że 15 bilionów dolarów, idąc na 16 bilionów dolarów, ty i twoje wnuki będziecie płacić do końca życia dzięki wspaniałym dobrodziejstwom naszego rządu. Teraz przepraszam, jeśli słyszysz sarkazm w moim głosie. To kupa bzdur. Rząd lubi władzę, a zatem zyskuje ją za pomocą pieniędzy, dominując w ten sposób nad ludźmi, więc uważaj z tymi rzeczami. Masz kupców, handlowców, którzy będą zasadniczo łączyć się przez całe imperium, ludzi z handlem i rzeczami, które będą płynąć tam i z powrotem. Egipt wyśle łodzie do Rzymu z jedzeniem, Rzym wyśle towary handlowe do całego starożytnego świata. Starożytny świat będzie wysyłał towary do Rzymu tam i z powrotem, to część korzyści z gospodarczego dobrobytu imperium. Pokój i dobrobyt są wynikiem imperium. Więc te rzeczy są zaangażowane w kulturę.

P. Reakcje Żydów na hellenizm: faryzeusze, saduceusze, esseńczycy, zeloci
[35:36- 42:09]

F. Wprowadzenie. Do sekt żydowskich, hellenizm
[krótkie filmy; łączone PR; 35:36-46:38]

Teraz problem: jak Żydzi reagują na hellenizm? Jaka jest żydowska reakcja na hellenizm, gdy hellenizm przejmuje władzę? Przede wszystkim, niektórzy Żydzi, gdy nadchodzi hellenizm, zasadniczo mówią: „nie chcemy potrzebować hellenizmu”. I tak zasadniczo wzywają do reformy, to będą **faryzeusze**, faryzeusze wycofają się i powiedzą: „nie, nie, nie chcemy greckiej kultury, jesteśmy Żydami, a zatem jej nie chcemy”. Oddzielą się. Tak więc zasadniczo Żydzi oddzielą się od kultury hellenistycznej. To są faryzeusze. Są bardziej konserwatywni i chcą zachować własne tradycje. Czy to brzmi znajomo? Tradycja — Skrzypek na dachu, będą chcieli zachować swoje tradycje i dlatego chcą odrzucić hellenizm, ponieważ hellenizm jest postrzegany jako kompromis z religią. Więc faryzeusze byli surowi, chcieli się oddzielić, aby zachować swoją ideologię judaizmu. Taka była reakcja faryzeuszy. Hellenizm nadchodzi, faryzeusze mówią: „nie, chcemy zachować, więc się oddzielimy, zachowamy nasze tradycje”. Więc faryzeusze zreformują się i powiedzą: „nie, nie chcemy być częścią tego”.

Saduceusze natomiast są „smutni-widzicie”. Saduceusze powiedzą: „nie, nie, nie, hellenizm nadchodzi, musimy się z nimi zasymilować”. Jeśli chcesz kogoś pokonać, asymilujesz się, stajesz się jego częścią. Więc chcemy stać się częścią tej kultury hellenistycznej. Więc saduceusze są o wiele bardziej skłonni do ustępstw. Niektórzy z nich wychodzili do gimnazjonów i walczyli. Jaki był problem z walkami w gimnazjach w tamtych czasach? W tamtych czasach faceci walczyli nago. Teraz problem polega na tym, że jesteś Żydem, widać, że zostałeś obrzezany, więc niektórzy Żydzi faktycznie próbowali przejść operacje, aby odwrócić proces obrzezania, aby mogli walczyć z Grekami i wyglądać jak Grecy. Saduceusze byli również bogaci. To wielu z waszych wyższych sfer, chcemy się zasymilować z Grekami. Wielu saduceuszy było bogatych, podczas gdy wielu faryzeuszy było biednych. Byli Żydami, chcieli mocno trzymać się swojej kultury, podczas gdy saduceusze imigrowali i stali się niektórzy przywódcy polityczni byli bogaci. Więc będą się asymilować i znowu widać, dlaczego jest konflikt między saduceuszami i faryzeuszami. Dwa różne sposoby reagowania na hellenizm: jeden przeciwko hellenizmowi, drugi akceptujący hellenizm. A tak przy okazji, mamy ten sam rodzaj reakcji kulturowej nawet dzisiaj, jeśli chodzi o to, jak chrześcijanie reagują na świeckość? Niektórzy chrześcijanie, prawie przyjmą i zobaczą, jak blisko mogą się zbliżyć do świeckości, aby mogli być cool i rzeczy na różne sposoby z obecną kulturą. Inni wycofają się i powiedzą: „nie, nie chcemy być częścią świeckości, chcemy zachować nasze tradycje”. Tak więc do dziś dnia konserwatyści i asymilatorzy robią to samo, idą na kompromisy.

A oto kolejna grupa, o której Nowy Testament nie wspomina zbyt wiele. Niektórzy uważają, że Jan Chrzciciel może być jedną z nich. Zasadniczo ta grupa, kiedy pojawia się hellenizm, mówi: „chcemy się tak bardzo oddzielić, że wycofamy się z kultury”. Ci ludzie zostają mnichami, zasadniczo, na pustyni i to jest to, co nazywa się społecznością Zwojów znad Morza Martwego. Zwoje znad Morza Martwego mówią, że nie chcemy asymilować się z kulturą hellenistyczną i nie chcemy żyć w jej obrębie i próbować zachować nasze tradycje pośród niej. Esseńczycy **uważali** (esseńczycy to ludzie Zwojów znad Morza Martwego), że faryzeusze są zbyt luźni. Więc patrzyli na

faryzeuszy z góry, mówiąc, że się poddają. Więc ci ludzie odejdą i utworzą własną społeczność nad Morzem Martwym. Zeszli nad Morze Martwe i przepisywali Pismo. Skopiowali Pismo Święte, włożyli je do słoików, umieścili w tych jaskiniach i nagle, w 1948 roku, mały chłopiec wrzucił tam kamień, dzieciak wszedł i wyciągnął Zwoje znad Morza Martwego. Po 2000 latach spędzonych tam, to jest absolutnie niesamowite, jedno z największych znalezisk XX wieku znalezione przez chłopca w 1948 roku, Zwoje znad Morza Martwego, które teraz można przeczytać w tłumaczeniu na język angielski. Mamy przyjaciela, dr Marty'ego Abegga, który ciężko pracował nad Zwojami znad Morza Martwego. To jedno z największych znalezisk XX wieku. Zwoje znad Morza Martwego są w dużej mierze wynikiem tej społeczności. Esseńczycy powiedzieli: „Hellenizm wychodzi na jaw, wycofamy się na pustynię i będziemy naszą własną grupą”. Potem spojrzeli apokaliptycznie w przyszłość, kiedy jakiś wielki król Dawidowy przyjdzie i naprawi wszystko. Więc zasadniczo wycofali się z kultury, a następnie patrzyli w przyszłość, kiedy nadejdzie apokalipsa i koniec świata, a wtedy zostaną usprawiedliwieni, a zły świat zostanie zniszczony. Rodzaj chaosu, apokalipsy. Coś w rodzaju „Apokalipsy Teraz” z Esseńczykami, patrzyli w przyszłość, aby to uratować.

A potem, oto inne podejście. Hellenizm próbował się wkraść. Faryzeusze mówią: „nie, będziemy przestrzegać naszych tradycji, dziękujemy, nie chcemy waszych rzeczy”. Saduceusze mówią: „o tak, zintegrujmy się z nimi, bądźmy częścią Greków”. Esseńczycy mówią: „nie, nie, odejdziemy i będziemy naszą własną małą społecznością”. **Zeloci** powiedzieli: „zaatakujemy hellenizm i zabijemy Greków i ich grecką kulturę”. Zeloci faktycznie zaatakowali, użyli siły i ruszyli na tę pogańską kulturę, która nadchodziła. Faktycznie bronili religii, swojej kultury, mieczem. Wielu uważa Pawła za zelotę, Paweł wychodził zabijać chrześcijan, ponieważ myślał: „hej, to przekracza judaizm, a ci ludzie są niegodziwi z powodu tego, co robią, naruszając judaizm”. Dlatego też wychodził za nimi. Paweł był faryzeuszem faryzeuszy, wiemy to z Listu do Filipian, był faryzeuszem faryzeuszy, ale wydaje się, że miał skłonności zelotyczne, jak powiedziałby dr David Matthewson.

Oto cztery odpowiedzi judaizmu na hellenizm. Hellenizm z Grekami, z Aleksandrem przejmującym władzę nad światem, wkracza do judaizmu, a judaizm odpowiada na cztery sposoby: **faryzeusze, saduceusze, eseneńczycy i zeloci.**

Q. Hellenizm — Alegoryzm [42:09-44:23]

Teraz porozmawiajmy trochę więcej o hellenizmie. Hellenizm miał coś takiego jak alegoryzm. Czym jest alegoryzm? To metoda interpretacji. Kiedy interpretujesz Biblię w określony sposób (teraz wielu z nas będzie interpretować Biblię dosłownie, jak to tylko możliwe, a to zależy od gatunku). Ale alegoryzm mówi: „księga mówi to, ale tak naprawdę oznacza coś innego”. Więc zamieniają te historie w alegorie. I w dużej mierze Grecy używali alegorii, ponieważ nie lubili bogów, Zeusa bijącego innych bogów, a poza tym mieli wszystkie te walki bogów. Niektórzy Grecy mówili, że to naprawdę trochę zacofane, że ci bogowie walczą ze sobą cały czas. Więc to, co robili, to brali walki bogów i zamieniali je w alegorie dotyczące różnych koncepcji. Więc alegoria polega na wzięciu czegoś i zamienieniu tego w alegorię. Alegorią byłaby Wędrówka Pielgrzyma, w której Pielgrzym spotyka tych ludzi, którzy są personifikacjami różnych atrybutów. Więc Wędrówka Pielgrzyma lub seria Opowieści z Narnii autorstwa C.S. Lewisa byłyby bardziej alegorycznymi sposobami ich rozumienia. Czym jest hermeneutyka? To jest ważne. Koncepcja hermeneutyki to sposób interpretowania literatury. Jak interpretujesz? Jakiej metodologii używasz do interpretowania? Czy używasz alegorii? Czy widzisz coś, czego nie lubisz? Zmieniasz to w coś innego. Hermeneutyka to badanie interpretacji, sposobu interpretowania. Więc mamy na przykład w Gordon College, mamy cały kurs, jeśli chcesz zostać głównym kierunkiem studiów biblijnych, co jest najlepsze, mamy cały kurs hermeneutyki, sposobu interpretowania Pisma Świętego. Interpretujesz poezję inaczej niż interpretujesz narrację historyczną. Interpretujesz przypowieść inaczej niż interpretujesz tekst historyczny, taki jak Dzieje Apostolskie. Interpretujesz Księgę Objawienia, w rzeczywistości Objawienie jest naprawdę trudne do zinterpretowania. Literatura apokaliptyczna jest naprawdę trudna do zinterpretowania. Jak interpretujesz symbole Księgi Objawienia? To wszystko hermeneutyka. Jak interpretujesz różne gatunki Pisma Świętego?

R. Antropomorfizmy [44:23- 46:38]

Antropomorfizm, czym jest antropomorfizm? Grecy i wczesni chrześcijanie, szczerze mówiąc, a także Żydzi, uważali antropomorfizmy za obraźliwe. Czym są antropomorfizmy? „Antropo-” oznacza coś w rodzaju antropologii. Antropologia oznacza ludzi lub ludzkość. „-morfizm” jest jak morph, kiedy mówisz, że ktoś się w coś przekształca, zmieniasz formę. Tak więc antropomorfizm to kiedy bierzesz formę Boga i przedstawiasz ją w kategoriach ludzkich. Przekształcasz Boga w ludzkie terminy. Więc mówi się, „oczy Pana będą tam i z powrotem”. Czy Bóg ma oczy takie jak my? Widzę tylko w tym pokoju. Nie widzę, co jest poza tym pokojem. Czy oczy Boga są takie jak nasze oczy? Ale mimo to mówi się, „oczy Pana będą tam i z powrotem”. Ręka Pana jest potężną ręką. Ma wyciągnięte ramię i potężną rękę. Mówi się, że Bóg ma rękę. Mówi się o stopach Boga. W jakim sensie Bóg ma stopy? Czy ma stopy, żeby chodzić? Mam na myśli, jak używane są jego ręce? Czy faktycznie używa rąk, żeby obejmować rzeczy? Więc to są ludzkie atrybuty, ludzkie atrybuty fizyczne, ręce, palce, oczy, nos, usta, uszy, włosy i głowa są opisane u Boga. To było obraźliwe dla Greków z powodu podziału, jaki mieli między tym, co fizyczne; istniał rodzaj dualizmu, który mówił, że to, co fizyczne, jest złe, a to, co duchowe, jest dobre. Ten dualizm pojawił się później w gnostycyzmie i nie chcę tego czytać wstecz, ale w dużej mierze, późniejszy gnostycyzm był uliczną formą tego. Zasadniczo ten dualizm jest taki, że świat duchowy jest dobry, a fizyczny zły. Dlatego kiedykolwiek Bóg był opisywany w kategoriach fizycznych, uważali to za obraźliwe. Więc używali alegoryzmu jako sposobu na pozbycie się fizycznych cech bogów i opisywali ich bardziej w kategoriach ideałów, platońskich ideałów, platonizmu grającego w tle form z *Republiki*, księgi VII i innych miejsc. To właśnie te formy, te ideały były podtrzymywane.

S. koine i LXX [46:38-51:49]

F. Koine grecki

[Krótkie filmy: połącz S ; 46:38-51:49]

Teraz, inną cechą hellenizmu był ten zunifikowany język grecki, ten Koine, jak nazywali swój język grecki, wspólny Koine. Oto jak się pisze Koine, KOINE, grecki

Koine . To była powszechna greka. Była taka, jak ja to nazywam „greka uliczna” i trwała od 300 p.n.e. do 300 n.e. Oto problem. Są w Aleksandrii w Egipcie. Chcą zebrać wszystkie księgi świata. Jedną z najśłynniejszych ksiąg świata są Pisma Hebrajskie, Tora. Prawo, prorocy i pisma tworzą Tanak . Prawo, prorocy i pisma to trzy części żydowskiego Starego Testamentu. Tora jest prawem, instrukcjami. Więc Ptolemeusz zlecił w Egipcie, powiedział: „wiesz, potrzebujemy kopii Pisma Żydowskiego, ale nikt tutaj nie potrafi naprawdę czytać po hebrajsku”. Więc powiedział: „musimy to przetłumaczyć z hebrajskiego na grecki”. Więc to, co się stało, to przetłumaczyli to z hebrajskiego na grecki i nazywa się to Septuagintą. „ Septuaginta ” lub ' Septu-agint ', jest wymawiane na różne sposoby przez różne osoby, które słyszałem. Jest skracane w ten sposób: LXX. Teraz zauważasz, że LXX to co, X i X to liczba rzymska oznaczająca 10 i 10, a następnie L to 50, więc to jest 70. „ Septua ” oznacza 7. „ Penta ” oznacza 5, „ hex ” oznacza 6, hexagon i octagon to 8, a septagon to 7. Więc „ septua ” oznacza 70. Teraz ktoś zapytał mnie na lekcji, co oznacza to 70? Cóż, plotka głosi, że kiedy Ptolemeusz zatrudnił tych facetów, zatrudnił 70 facetów na 70 dni, a ci 70 facetów na 70 dni przetłumaczyli cały Stary Testament. Chcę ci tylko powiedzieć, że byłem tłumaczem i kiedy to jest w latach 2000., 70 tłumaczy nie może przetłumaczyć całego Starego Testamentu w 70 dni. To jest absolutnie absurdalne. Więc ta plotka o 70 tłumaczach w 70 dni tłumaczących cały Stary Testament, to szaleństwo. Ale podejrzewam, że dobrze zaczęli. Masz 70 tłumaczy, mogą wykonać dużo pracy, ale tłumaczą z hebrajskiego na grecki. To jest około 250 do 150 p.n.e., daje nam to tłumaczenie Septuaginty. To jest około 150-200 lat, powiedzmy 200 lat przed Chrystusem, masz grecką Biblię. Jakie jest znaczenie tej Septuaginty? To jest naprawdę ważne.

Gdy już masz Biblię po grecku, weźmy Biblię hebrajską. Masz Biblię hebrajską w Jerozolimie. Tanak to Prawo, Prorocy i Pisma. Masz Biblię w Jerozolimie po hebrajsku. Kto może przeczytać tę księgę? Jeśli zabierzesz tę księgę do Egiptu, czy oni ją przeczytają? Odpowiedź brzmi: nie. Nie czytają po hebrajsku. Jeśli zabierzesz ją do Turcji, czy oni ją przeczytają? Nie, nie mogą. Zabierz ją do Grecji, nie będą mogli jej przeczytać. Zabierz ją do Mezopotamii, nie będą mogli jej przeczytać. Można ją

przeczytać tylko w Izraelu z powodu bariery języka hebrajskiego. Teraz Ptolemeusz przetłumaczył Biblię hebrajską na grecki, teraz bierzesz Biblię grecką, czy Biblia grecka może dotrzeć do Egiptu, czy ludzie w Egipcie mogą ją przeczytać? Tak, mogą. Czy ludzie w Grecji mogą ją przeczytać? Tak, mogą. Czy ludzie w Turcji mogą ją przeczytać, ponieważ jest po grecku? Tak, mogą. Mezopotamia, czy oni to czytają? Tak, potrafią. Zabierasz to aż do Rzymu, czy Rzymianie to czytają? Tak, potrafią. Więc teraz nagle Biblia, Stary Testament, może rozprzestrzenić się na cały świat i ludzie mogą go teraz czytać. To jest niesamowite.

A tak przy okazji, to wszystko ustawia, więc teraz ludzie, kiedy czytają Stary Testament na całym świecie, czy będą świadomi, że Stary Testament mówi im, że nadchodzi Mesjasz, który będzie synem Dawida, który będzie rządził? Więc teraz nagle świat może poznać historie ze Starego Testamentu, które zapowiadają przyjście Jezusa Chrystusa za 150-200 lat. Więc Septuaginta była cudowną rzeczą, która pozwoliła judaizmowi rozprzestrzenić się wszędzie, aby ludzie zrozumieli rzeczy. Teraz ewangelia mogła się rozprzestrzenić, ponieważ teraz, gdziekolwiek Paweł by poszedł, chodził do synagog i miałyby greckie Biblie, które ludzie tam mogliby czytać. Dlatego ewangelia mogła się rozprzestrzenić na odwrocie Septuaginty. I tak Septuaginta jest niesamowita. A tak przy okazji, kiedy Paweł i inni w Nowym Testamencie cytują, często cytują z Septuaginty. Więc kiedy cytują, nie będą cytować tekstu hebrajskiego, będą cytować grecki tekst Septuaginty. Tak więc robiono to za Ptolemeuszów około 200 r., kiedy Ptolemeuszowie byli dobrymi przyjaciółmi Żydów. Ptolemeuszowie byli tolerancyjni. Seleucydzi nie byli tolerancyjni. Egipt przetłumaczył Septuagintę i byli tolerancyjni wobec Żydów.

Rządzili od 300 do 200 osób.

T. Antioch III i IV [51:49-57:10] |

G. Antioch syryjski, Kupno kapłaństwa [krótkie filmy: [połącz TU](#); 51:49-60:04]

Około 198 r. p.n.e. Seleucydzi z Syrii przybyli do Izraela i podbili Izrael. Więc Seleucydzi około 200 r. przybyli do Izraela i nie byli tolerancyjni wobec Izraela. Więc

teraz będą prawdziwe konflikty. Syryjczycy będą próbowali zmusić Żydów, aby stali się hellenistami, aby stali się Grekami. Więc Syryjczycy będą próbowali przedostać się pod panowanie Seleucydów i będą próbowali zmusić Żydów. Kiedy zmuszasz jedną kulturę, aby stała się inną kulturą, to nie działa. Są ostre krawędzie, będą ogromne starcia. I dokładnie to się dzieje.

Antioch III Wielki przejął władzę i to on podbił Izrael z rąk Ptolemeuszów. Ptolemeuszowie byli tolerancyjni. Szczerze mówiąc, Egipt jest dość prowincjonalny. Przez wiele pokoleń Egipt trzymał się na uboczu. Nie chcieli podbijać świata, Egipt chciał po prostu zostać sam. Więc Syryjczycy zeszli, zajęli Izrael, a w bitwie pod Panion w 198 r. p.n.e. Palestyna została odebrana Ptolemeuszom, którzy byli dobrzy dla Żydów. Rzymianie zaczynają wkraczać do gry. Rzymianie zaczynają pokazywać swoje muskuły. Czego chce Rzym? Rzym chce jedzenia z Egiptu. Czego chcą od Palestyny i Syrii? Szczególnie od Syrii, chcą pieniędzy. Chcą podatków. Skąd Syryjczycy wezmą pieniądze dla Rzymu? Syryjczycy naprawdę nie mogą walczyć z Rzymem. Syryjczycy nie są wystarczająco silni. Więc potrzebują pieniędzy, aby płacić podatki Rzymowi, więc nie będą ich zabierać swoim ludziom. Będą chcieli odebrać to Żydom. Podbijasz grupę ludzi i zabierasz im cały majątek, a potem oddajesz go Rzymianom. Tak więc to właśnie będzie się tutaj działo. Rzymskie podatki wywierają presję na Syrię, więc zaatakują Izrael.

Teraz ten facet Antioch IV jest niesamowicie złą osobą. Antioch IV będzie w Księdze Daniela rozdział 11 i innych miejscach. Będzie zapowiedzią lub zapowiedzią antychrysta. Ten facet, kiedy czytasz o antychryście, będzie miał małe zapowiedzi, które będą się odnosić do tego faceta jako bardzo anty-Boga. Antioch IV, jest synem Antiocha III, jak można się spodziewać, przejmuje władzę około 175 r. p.n.e., spada do 163 r. p.n.e. Nazywa siebie Epifanesem, Antiochem Epifanesem, Antiochem Ilustrowanym. Ludzie błędnie go nazywali w rodzaju gry słów, „Epimenes”, co oznacza Antiocha Szalonego. Więc doszło do prawdziwego starcia. Zawsze chciał widzieć siebie jako Ilustrowanego, ale ludzie widzieli w nim szaleńca. Co zrobił? Próbował siłą zhellenizować Żydów. To, co zrobił, to zmusił greckie bóstwa do umieszczenia ich w świątyniach. Co to robi Żydom? Żydzi mają jednego Boga, Jehowę, a teraz on umieszcza pogańskie bóstwa na

Wzgórzu Świątynnym. Żydzi poczuli się całkowicie zgwałceni przez te pogańskie bóstwa na Wzgórzu Świątynnym.

Wymagał, aby ludzie nie obrzezali swoich dzieci. Więc teraz matka bliźniaków ma bliźniaków, Bóg mówi jej, że ci chłopcy muszą zostać obrzezani ósmego ^{dnia}, jak napisano w Starym Testamencie. Kobieta ma wybór. Czy słucha Boga, czy Antiocha? Antioch Epifanes mówi, że nie ma obrzezania. Zamiast tego podąża za Bogiem. Obrzuje swoich chłopców, a Antioch przywiązuje dwóch chłopców do jej szyi i zrzuca ją z klifu. Dwoje dzieci i matka zostają zabici. Antioch jest szaleńcem. Ten facet próbuje zmusić Żydów do hellenizmu. To było naprawdę brzydkie i niegodziwe.

On składa świnie na ołtarzu. Jeśli wiesz cokolwiek o żydowskim pochodzeniu, wiesz, że nie jedzą szynki, nie jedzą wieprzowiny. Świnia była uważana za nieczystą. Więc Żyd nie je wieprzowiny. Jest uważana za nieczystą, a zatem nie była koszerne. Na puszcze nie było K. Ale świnie były składane na ołtarzach, co całkowicie naruszało ołtarz, który miał być poświęcony Bogu. Teraz to, co nieczyste, staje się miejscem dla świń, całkowicie kalając ołtarz. Pisma, Syryjczycy zdają sobie sprawę z wagi księgi i Syryjczycy palili Pisma, kiedykolwiek je znaleźli. Więc Syryjczycy byli bardzo antyżydowscy, Żydzi stawiali czoła tego rodzaju prześladowaniom przez tysiące lat. Niemcy Hitlera były tylko jednym z nich, Estera stawiała im czoła w swoich czasach, a teraz Antioch Epifanes robi coś podobnego. Jednak Antioch Epifanes naciska z Damaszku w Syrii. Kiedy natknie się na pewnych Żydów, będzie miał pewne problemy, ponieważ będą pewni Żydzi, którzy tego nie przyjmą. Będą się bronić.

U. Kupno kapłaństwa [57:10-60:04]

Teraz masz kilku Żydów, którzy tak się urządzili. Oniasz chciał być arcykapłanem. Więc teraz masz tych Syryjczyków naciskających, więc Oniasz próbuje kupić arcykapłaństwo za pieniądze. Więc teraz masz arcykapłaństwo zamiast pochodzić z linii Aarona i Sadoka i być arcykapłanem, teraz arcykapłaństwo zależy od najwyższego oferenta. Oniasz wydaje na to pieniądze. Jason buduje siłownię i przyjmuje hellenizm, więc Jason, nawet imię „Jason”, jest bardzo nieżydowskie. Więc więc ten facet przejmuje arcykapłaństwo. Na koniec, Menelaos, ten facet jest wesz, zasadniczo pochodzi z

plemienia Beniamina. Przejmuje i używa skarbu żydowskiej świątyni i płaci Syryjczykom, aby mógł być arcykapłanem. Jest z plemienia Beniamina. Aby zostać kapłanem, musiał być z jakiego plemienia? Z plemienia Lewiego i jakoś potomkiem Aarona. On nawet nie jest właściwym plemieniem, a mimo to przejmuje urząd arcykapłana. Więc urząd arcykapłana jest teraz naruszony. Żydzi przychodzą składać ofiary, mają tego dziwaka z Beniamina, który jest teraz arcykapłanem. To całkowicie narusza żydowską kulturę.

Więc są wszystkie te naprawę antyżydowskie próby zniszczenia kultury żydowskiej i wpajania im hellenizmu i prania im mózgów. Cóż, Żydzi będą silnie na to reagować. W obszarze ołtarza i na Wzgórzu Świątynnym, ustawia nawet swój wizerunek, i to nazywa się ohydą spustoszenia, wypowiedzianą przez proroka Daniela kilkadziesiąt lat, ponad 350 lat przed tym czasem. Daniel będzie mówił o ohydzie spustoszenia, nawiasem mówiąc, a Jezus również będzie odnosił się do ohydy spustoszenia wypowiedzianej przez proroka Daniela. Ta ohyda spustoszenia jest dokonywana przez Antiocha Epifanesa. Ustawia najwyraźniej ołtarz z wizerunkiem siebie i zmusza ludzi do oddawania mu czci. Więc ustawia i wymaga od ludzi, aby go czcili, a ta obrazowość ma się wydarzyć w czasach ostatecznych. Będzie jeden, antychryst, który przyjdzie i zażąda czci od wszystkich ludzi. Więc tutaj mamy Antiocha, jest jak Cyrus. Ponieważ masz Cyrusa jako pewnego rodzaju zapowiedź Jezusa Chrystusa Mesjasza, a Jezus to spełnia, tutaj masz Antiocha Epifanesa jako poprzednika antychrysta z ohydą spustoszenia. Więc masz obie te osoby odzwierciedlone w Nowym Testamencie. Więc ta ohyda spustoszenia, zbezczeszczenie Świątynnej Góry, która miała być dla Jehowy Boga Wszechmogącego, teraz zbezczeszczona wizerunkiem tego złego człowieka i ludzi stworzonych do czczenia.

V. Księga Machabeuszy [60:04-61:53]

H. Księga Machabejska

[krótkie filmy: połącz VZ; 60:04-69:07]

Kto wracza? W tym momencie wracają Big Macy. To jest Księga Machabejska około 167 r. p.n.e. Nie przywiązuję wagi do dat, ale po prostu próbuję dać ci znać, kiedy to było. Ptolemeusze są na 200. Ptolemeusze zostają pokonani. A co się

dzieje z Machabeuszami? To są Big Macy. Przede wszystkim jest ojciec, Matatiasz. To stary człowiek. Syryjski legat przychodzi na swoje miejskie zebranie i zasadniczo mówi: „hej, Matatiaszu, chcę, żebyś złożył tę rzecz w ofierze. Jest nieczysta, nie wiem, czy to była świnia. „Chcę, żebyś złożył tę rzecz, która jest nieczysta na ołtarzu, jesteś tam arcykapłanem, jesteś kapłanem w tym rejonie. Więc złóż to na ołtarzu, a my będziemy w porządku. Nie będziemy się z tobą droczyć. Przyjąłeś grecką kulturę, jesteś spoko, po prostu ofiaruj tę rzecz, która jest nieczysta na ołtarzu”. Mattathias odpowiada: „hej, jestem starym człowiekiem, nigdy nie ofiarowałem niczego nieczystego, nie zamierzam tego robić”. Cóż, ten dzieciak patrzy na Mattathiasa: „hej, Mattathias, jesteś starym człowiekiem, jeśli zostaniesz zabity, przeżyłeś całe swoje życie. Jestem młodym dzieciakiem, mam całe życie przed sobą”. Więc ten młody chłopak bierze to, co było nieczyste, idzie w górę i zamierza to złożyć na ołtarzu. Starzec Mattathias chwytą młodego chłopaka, który jest Żydem i zabija go na miejscu, zanim zdąży to tam złożyć. Więc Mattathias buntuje się przeciwko syryjskiemu legatowi, ale Mattathias, starzec, zostaje zabity dość szybko, ale ma pięciu synów. Jego pięciu synów nazywa się Big Macami i są Machabeuszami. Jego pięciu synów i Mattathias buntują się przeciwko Syryjczykom. Ci pięciu chłopców następnie tworzą zasadniczo partyzancką wojnę, ścigając Syryjczyków, którzy próbują zmusić ich do hellenizmu.

W. Judasz Machabeusz [61:53-64:04]

Pierwszy z nich jest naprawdę ważnym facetem. Prawdopodobnie najważniejszym. To Judasz Machabeusz. Judasz Machabeusz, nazywany jest Machabeuszem, „Machabeusz” oznacza młot. Judasz Machabeusz był wojownikiem. Nazywali go młotem, ponieważ walił. Żyje około 6 lat, zostanie zabity, ale jest wojownikiem. Przewodzi buntowi Machabeuszy. Ten Judasz Machabeusz jest tym, który przewodzi buntowi przeciwko Syryjczykowi Antiochowi Epifanesowi i jego generałom, Lizjaszowi, Gorgiaszowi i innym. Judasz Machabeusz atakuje, idzie do Jerozolimy i faktycznie zdobywa Jerozolimę. Zdobywa Jerozolimę i oczyszcza świątynię. Zdobywa ją, zrzuca wszystkie bezczeszczące wizerunki Antiocha i wszystkie te niegodziwe rzeczy. Wynosi to wszystko i oczyszcza świątynię. A tak przy okazji, mieli mieć tylko 7 dni światła z tą

oliwą z oliwek, a plotka głosi, że Bóg rozmnożył oliwę, aby starczyła na 8^{dni}, co jest naprawdę interesujące, ponieważ to oczyszczenie świątyni i rozmnożenie oliwy do światła staje się tym, co jest znane jako Święto Świąteł. Żydzi do dziś świętują machabejskie oczyszczenie świątyni w 167 r. p.n.e. W Nowym Testamencie nazywa się to Świętem Świąteł. Tak naprawdę Jezus świętuje to oczyszczenie świątyni. Dzisiaj znacie to jako Chanukę. Mówicie: „Szczęśliwej Chanuki”. Kiedy to się dzieje? Około naszego Bożego Narodzenia w grudniu. Święto Chanuki zapoczątkował Judasz Machabeusz, kiedy oczyścił świątynię i nastąpiło pewne rozmnożenie oliwy i rozpoczęło się Święto Świąteł. Żydzi świętują Chanukę do dziś. Więc Judasz Machabeusz był, tak naprawdę, niezwykle facetem, z pewnością był generałem, przywódcą i naprawdę dokonał niesamowitych rzeczy.

X. Eleazar Machabeusz [64:04-65:51]

Teraz musimy przejść do niektórych jego braci. Następny brat, tak naprawdę ten facet nie jest zbyt ważny, ale zawsze jest smutno, gdy czytasz Księgę Machabejską. Zasadniczo dzieje się tak, że Syryjczycy przybywają, teraz są na wielbłądach. Syryjczycy przybywają z Damaszku na słońiach i atakują to miejsce zwane, to nie jest ważne, ale są w Betsur. Eleazar Machabeusz patrzy w górę i mówi: „OK, oni są na słońiach, my jesteśmy na ziemi z naszymi małymi patykami, kamieniami i włóczniami. Oni są na słońiach z facetami strzelającymi do nas z łuków i strzał. Jesteśmy martwym mięsem. Musimy pokonać tego faceta”. Więc co robi, to mówi: „Chcę pokonać największego słońia”, bo kto prawdopodobnie jechał na największym słońiu? Tak, generał, największy generał byłby na największym słońiu. Więc Eleazar dostaje się pod słońia, żeby nie mogli go zastrzelić, a potem, kiedy jest pod słońiem, zaczyna go dźgać od spodu. Wybiera największego słońia i rusza w pogoń. Zadaje ciosy od spodu, ale problem polega na tym, że kiedy dźgasz słońia od spodu, tak, rzeczywiście, zabił słońia, ale kiedy słoń zostaje dźgnięty od spodu i zabity, słoń upada, a biedny Eleazar zostaje zmiażdżony przez słońia. Więc jest jednym z wielkich bohaterów buntu Machabeuszy. Po prostu lubię tego gościa, bo ma tyle odwagi. Idzie w pogoń za największym słońiem i w pojedynkę go zabija. Ale potem, oczywiście, oddaje swoje życie, kiedy słoń go miażdży. Więc to jest

Eleazar , nazywam go Człowiekiem-Słoniem. Przepraszam za to, ale to jest w Księdze Machabejskiej, to naprawdę interesujące.

Y. Jonatan Machabeusz [65:51- 67:06]

Judasz był wojownikiem. Judasz był generałem. Judasz to ten, który poszedł na wojnę z Syryjczykami, Seleucydami i Antiochem. Jonatan pojawia się po tym, jak Judasz wyrzucił Syryjczyków. Jonatan odgrywa bardziej rolę dyplomatyczną. Więc masz ten cios wojskowy, po którym następuje dyplomata. Jako dyplomata Jonatan przejmuje władzę, a Syryjczycy pozwalają mu zostać arcykapłanem. Więc teraz Jonatan, Machabeusz, zostaje arcykapłanem. Jest w linii kapłańskiej, ponieważ jego ojciec był kapłanem, więc wszystko jest w porządku. Jonatan próbował wtedy robić dyplomację i próbować dobrze się bawić z Syryjczykami. A tak przy okazji, Syryjczycy nie chcą walczyć tak bardzo, ponieważ szczerze mówiąc, Syryjczycy muszą płacić podatki Rzymianom. Tak więc plotka głosi, że Syryjczycy idą do Egiptu, a Rzymianie pojawiają się i rysują wokół niego krąg i mówią: „hej, musisz nam zapłacić podatki”. On mówi: „Nie chcę”. Rzymianin powiedział: „zanim opuścisz krąg, będziesz musiał zgodzić się zapłacić podatki”. Więc zasadniczo Jonathan próbuje zawrzeć z nimi pokój, zostaje arcykapłanem i próbuje działać dyplomatycznie. Jonathan jednak zdradziecko zostaje zabity.

Z. Szymon Machabeusz [67:06-69:07]

Następnie Szymon, najmłodszy brat przejmuje władzę. Szymon jest budowniczym dynastii. Szymon i jego potomkowie budują dynastię z Machabeuszy, która nazywa się dynastią Hasmoneuszy. Szymon jest głową tej dynastii Hasmoneuszy. Tak więc Szymon jest jednym z pięciu chłopców Machabeuszy, a następnie zasadniczo poprzez swoich potomków, ojciec-syn, ojciec-syn, ojciec-syn, tworzy dynastię. Jego dynastia będzie trwała aż do czasów króla Heroda Wielkiego. Więc przyjrzymy się teraz tej dynastii Hasmoneuszy. To wszystko są Machabeusze. Więc Machabeusze odrzucili Syryjczyków; Judasz z nimi walczy, Jonatan ich dyplomuje , a Szymon ustanawia dynastię, która będzie trwała ponad sto lat. Tak więc Szymon ustanawia dynastię Hasmoneuszy. O tym jest Księga Machabejska. Jeśli jesteś w tej klasie, zdajesz sobie sprawę, że czytamy

Księgę Machabejską i wszystkie wojny, które się tam toczą. To naprawdę interesująca historia. Nawiasem mówiąc, Księga Machabejska nie jest akceptowana w kanonicznym tekście protestanckim. Jest uważana za apokryfy. Katolicy rzymscy ją akceptują, protestanci nie. To ciekawa historia. Powiedziałbym, że to nie jest słowo Boże, ale ciekawa historia i jest faktycznie faktograficznie dokładna. Dlatego zawsze uważam, że ważne jest przeczytanie tej historii, aby uzyskać tło dla Nowego Testamentu. Księga Machabejska będzie stanowić tło dla tej reakcji przeciwko przymusowej rekulturacji w innej kulturze. Ta sama bitwa będzie miała miejsce przeciwko Rzymowi. Właściwie Jan w Księdze Objawienia opisze tę samą walkę lub napięcie, między Rzymem a kulturą dominującą w chrześcijaństwie. Wtedy zobaczysz różne reakcje na to.

AA. Dynastia Hasmoneuszy [69:07-70:55]

I. Hasmoneusze

[krótkie filmy; połączenie AA- AD; 69:07-83:20]

Porozmawiajmy o dynastii Hasmoneuszy. Następnie spróbujemy przejść do Heroda. Oto kilka pytań, które się pojawiły. Kim są Hasmoneusze? Okej, powiedzieliśmy, że są potomkami dynastii, która pochodzi od Szymona Machabeusza. Więc to już wiemy. Skąd wzięli się faryzeusze i saduceusze? Właściwie rozmawialiśmy o tym, kim byli faryzeusze i jakie mieli idealistyczne pochodzenie lub ideały, ale kiedy to się właściwie wydarzyło? Kiedy właściwie powstali faryzeusze i saduceusze? Dlaczego faryzeusze i saduceusze nienawidzili się nawzajem oprócz konfliktu ideałów? Są też inne historyczne korzenie. Jaki był Herod Wielki? Herod Wielki będzie królem w czasie, gdy narodzi się Jezus. Mędrcy pójda do Heroda Wielkiego i powiedzą: „gdzie jest ten, który się narodził, król Żydów?” Herod powie: „Chwila, myślałem, że jestem królem Żydów”. Teraz mówią: „Gdzie jest ten, który się narodził, król Żydów?” Następnie wyśle ich do Betlejem w Judei. Następnie pośle magów do Betlejem i takie tam. Kim był Herod Wielki? Jaki był? Dlaczego wszyscy nienawidzili Heroda Wielkiego? Herod Wielki miał poważne problemy. Dlaczego ludzie go nienawidzili? Dlaczego zabił niemowlęta w Betlejem? Jak

Rzym wkracza do akcji? Mamy teraz kulturę grecką za sprawą Seleucydów i Ptolemeuszów, początkowo z Ptolemeuszami, a później z Seleucydami. Mamy hellenizm, czyli kulturę grecką, dominującą w Izraelu. Jak Rzym wkroczył do akcji w Izraelu? Wszystko to dzieje się w tych latach hasmoneuskich. Czy Jezus był esseńczykiem z Qumran lub Zwojów znad Morza Martwego? Kim są Esseńczycy i jaki jest związek Jezusa z Janem Chrzcicielem i innymi ludźmi. Przyjrzyjmy się zatem najpierw Hasmoneuszom.

AB. Hasmoneusze: Jan Hyrcanus [135-104 p.n.e.] [70:55-75:14]

Pierwszym facetem, który pojawił się w dynastii Hasmoneuszy, był facet o imieniu John Hyrcanus. John Hyrcanus, widzisz jego imię tutaj. Żył od około 135 do 104 p.n.e. Zamierzam użyć PECC, aby zrobić jego rzecz. Więc to jest około 100 p.n.e., John Hyrcanus, jest jednym z, jest pierwszym z potomków Szymona. Szymon był jednym z pięciu chłopców Machabeuszów. Jeden z jego synów, John Hyrcanus, teraz przejmie Izrael. To jest moment, w którym partie zaczynają się w Izraelu. John Hyrcanus jest jedną z partii. Faryzeusze są tymi surowymi, którzy chcą zachować swoje tradycje, chasydzi, a saduceusze stają się hellenistami, te partie polaryzują się pod wodzą Johna Hyrcanusa, partie polaryzują się. To wtedy faryzeusze i saduceusze faktycznie rodzą się historycznie, prawdopodobnie byli przed tym poprzednicy, ale to wtedy naprawdę stają się oddzielnymi stronnictwami i zaczynają się dźiać rzeczy. Jan Hyrkan rozszerza terytorium Izraela. Więc jest ekspansjonistą. Przejmuje i rozszerza granice Izraela. Jest silnym królem. Teraz, to jest trochę ironiczne, prawda? Pamiętasz, że Żydom nakazano nie być obrzezanymi, a oni to złamali? Jan Hyrkan przychodzi i mówi, że jest ta grupa ludzi zwana Idumejczykami. Kim są Idumejczycy? Idumejczycy żyją, oto Izrael, Idumejczycy mieszkają na południe i na wschód, na południowy wschód od nich. Idumejczycy byli dawniej nazywani „Edomitami”. Czy zauważasz D i M? Edomici i Idumejczycy to w zasadzie to samo, z niewielkimi modyfikacjami. Od kogo pochodzą Edomici? Edomici pochodzili od Ezawa. Czy pamiętasz Jakuba i Ezawa? Edomici byli potomkami Ezawa. Co robili Edomici w Starym Testamencie? Za każdym razem, gdy widzisz Edomitę w Starym Testamencie, Edomita zabija Żyda. Edomici lubią zabijać

Żydów, Żydzi czasami zabijają Edomitów , tak jak Dawid. Więc Edomici i Żydzi poszli do przodu. Edomici zabili wielu Żydów, Edomita zabił kapłanów w Nob. Kiedy Jan Hyrcanus przejmuje władzę, idzie do Edomitów i mówi: „hej, jesteśmy Żydami, rządźmy waszym terytorium, wy wszyscy musicie być obrzezani”. Teraz, bycie obrzezanym ósmego ^{dnia} jako dziecko to jedno, ale kiedy jesteś 35-letnim mężczyzną i ktoś mówi: „hej, kolego, musisz być obrzezany”. Chcę ci tylko powiedzieć, że to nie jest dobre, kiedy masz 35 lat. Więc teraz John Hyrcanus , zamiast zostawić kultury samym sobie, co powinien był zrobić, zmusza je do zostania Żydami poprzez obrzezanie. To jest ironiczne. Żydzi byli zmuszani do nieobrzezania i to im się nie podobało, a teraz on zmusza ludzi do obrzezania, kiedy jest na szczycie. Więc możesz zobaczyć, jak kiedy ktoś jest na dole, chce całej tej wolności. Kiedy jest na szczycie, zaczyna dominować. Czasami zaczynasz dostrzegać ten schemat, że ludzie na dole, kiedy są na szczycie, są najgorszymi tyranami. I dlatego Księga Przysłów mówi nam, aby nie pozwolić niewolnikowi zostać królem z powodu tego rodzaju rzeczy. Pojawia się ci dominujący tyrani, którzy przejmą władzę i będą naprawdę okrutni, ponieważ nie rozumieją rzeczy i byli zdominowani. Więc John Hyrcanus jest taki.

John Hyrcanus popełnia błąd ze swoimi dziećmi. Jego dzieci są wychowywane w grece. On uczy swoje dzieci greckiej kultury. Chce, aby jego dzieci były postępowe. Uczy je greckiej kultury. W rezultacie straci swoje dzieci. Kultura grecka będzie dominować nad jego dziećmi, a nie judaizm, religia, w której powinien je wychowywać. Tak więc zasadniczo jest to John Hyrcanus : P jak przyjęcia, E jak ekspansja, obrzezanie i dzieci, PECC. Arystobol będzie jednym z jego dzieci... nie będzie bardzo ważny.

AC. Aleksander Janneusz [102-76 p.n.e.] [75:14-78:57]

Ten, który będzie ważny, to ten facet, Aleksander Janneusz . To jest następny wielki władca Hasmoneuszy, po Szymonie Machabeuszu, Jan Hirkan , Arystoteles jest nikim, a potem Aleksander Janneusz . Będzie F CAPE. Idzie od 102 do około 76 p.n.e. Więc schodzimy do 76 p.n.e., jesteśmy coraz bliżej czasów Nowego Testamentu. Aleksander Janneusz , miał pewne problemy. Bardziej faworyzował saduceuszy. Więc jest na Świątce Namiotów, które jest jesienią, zwykle we wrześniu lub tak, i jest na

Święcie Namiotów. Na Święto Namiotów przychodzą Żydzi i wszyscy ludzie, i będą czcić z małą gałązką palmową, a także będą mieć małą cytrynę w ręku. Będą przychodzić czcić. Aleksander Janneusz pójdzie i weźmie wodę święconą i ma wylać wodę święconą na święte miejsca. Więc ma wylać wodę święconą na te święte miejsca. Aleksander Janneusz myśli, że ta woda święcona to kupa bzdur. Więc Aleksander Janneusz po prostu wylewa ją na ziemię i kała wodę święconą. Teraz masz tam wszystkich tych tradycyjnych ludzi z tymi cytrynami w rękach, a król po prostu wylewa wodę, kalając wodę na ziemi. Co robią wszyscy ludzie? Cóż, ludzie w tej części świata lubią rzucać rzeczami, prawda? Czy ktoś kiedykolwiek widział, jak prezydent Bush dostał butem w twarz? Czy ludzie lubią rzucać? Rzucają kamieniami i tak naprawdę to robią najczęściej, rzucają kamieniami w ludzi. Wszyscy ci faceci mają swoje cytryny w rękach, król kała wodę, wszyscy ci ludzie zaczynają obrzucać króla tymi cytrynami. A tak przy okazji, kiedy król zostaje obrzucony cytrynami, nie podoba mu się to. Co zrobi król? Ci ludzie tutaj są biedni, on jest potężnym królem, więc co zrobi? Złapie faryzeuszy i ukrzyżuje około 800 faryzeuszy. Czy to naprawdę jest okropnie złe? Czy to sposób na zyskanie przyjaciół i wpływanie na ludzi? Ukrzyżowanie faryzeuszy? Jest typem saduceusza, widzisz, dlaczego będzie konflikt między faryzeuszami a saduceuszami. Nie chodzi tylko o to, że ich ideały są różne, ale te ideały sprawdzają się w tego rodzaju konflikcie z 800 faryzeuszami ukrzyżowanymi przez Aleksandra Janneusza. Więc ten facet jest złym facetem pod względem różnorodności. Próbuje zasymilować wszystkie grupy. Kiedy próbujesz siłą zasymilować grupy, czy to działa, czy też robisz sobie wrogów i duże problemy? Więc ta przymusowa asymilacja jest dużym problemem. Ironicznie, kiedy faryzeusze bili tutaj, do kogo faryzeusze zwrócili się o pomoc? Faryzeusze zwrócili się o pomoc do Syryjczyków. Czy nie uważasz tego za ironiczne? Syryjczycy wcześniej zmuszali Żydów do hellenizacji, a teraz faryzeusze, którzy są bardziej tradycyjni, są bici przez saduceuszy i zwracają się do Syryjczyków, ponieważ faryzeusze są biednymi ludźmi, a saduceusze są bogatymi ludźmi i zasadniczo potrzebują pomocy, potrzebują pomocy militarnej. Więc do kogo się zwracają? Udają się do Syryjczyków, swoich dawnych wrogów. Teraz wracają do swoich wrogów i tak następuje odwrócenie sytuacji,

w której twój wróg staje się twoim przyjacielem i walczy ze wspólnym wrogiem, saduceuszami. Więc to jest trochę ironiczne. Aleksander Janneusz znowu próbuje rozszerzyć terytorium i to robi. Więc to jest Aleksander Janneusz , trochę brutalne rzeczy.

n.e. Salome Aleksandra [78:57-83:20]

Kiedy Aleksander Janneusz odejdzie ze sceny, jego żona przejmie władzę. I teraz jest inaczej. Mieliśmy Jana Hyrkana za Szymona, Szymona Machabeusza, Jana Hyrkana , Arystobola nie było, i Jana Hyrkana , Aleksandra Janneusza , a teraz żona Aleksandra Janneusza przejmie władzę i będzie miała na imię Salome Aleksandra. Jej akrostych to HA MEPS. Zasadniczo zamierza zrobić co? Ma dwóch synów, jest matką, mówi, czy matka zawsze stara się dzielić rzeczy, które są sprawiedliwe. Masz dwóch synów, masz dwie córki, wszystko musi być sprawiedliwie podzielone. Więc matka musi podzielić to na pół. Mówisz: „co jeśli jedno dziecko waży 240 funtów, a druga córka waży 100 funtów”. Pytanie brzmi, czy musisz być sprawiedliwy? Czy dzielisz to na pół? Cóż, to dziecko potrzebuje więcej jedzenia, to dziecko nie potrzebuje dużo jedzenia. Więc sprawiedliwe nie zawsze oznacza dzielenie się pośrodku. Ale wiesz, Salome Alexandra, ona podzieli wszystko pośrodku. Więc to, co robi, to ma dwóch synów, jeden nazywa się Hyrcanus . Łatwo to zapamiętać, Hyrcanus otrzymuje najwyższe kapłaństwo. Więc mówi: „ OK, Hyrcanus, otrzymujesz najwyższe kapłaństwo”. To miłe, że oba zaczynają się na literę „h”. „Więc Hyrcanus , otrzymujesz najwyższe kapłaństwo”. „ Arystobolus ”, jej drugi syn, „otrzymujesz armię”. Arystobolus i armia, oni jakoś do siebie pasują. Więc dzieli to zasadniczo między swoich dwóch synów. Hyrcanus otrzymuje najwyższe kapłaństwo, Arystobolus otrzymuje armię.

Co ona właśnie zrobiła? Podzieliła strukturę władzy na dwie części, obaj jej synowie dostają połowę, ale jaki jest problem? Masz jednego z armią i drugiego z najwyższym kapłaństwem. Pytanie. Jak tylko zejdzie ze sceny, co zrobią ci dwaj bracia? Czy bracia będą walczyć? Tak. Więc ci dwaj bracia będą walczyć. Jeden z nich będzie miał armię, a drugi będzie miał najwyższe kapłaństwo. I prawdopodobnie jeśli masz armię, to wyjdzie ci to na dobre. Więc to staje się teraz problemem. Ona to ustala, swoją drogą, dzieląc rzeczy. Poślubiła Arystobola , a potem wyszła za Aleksandra Janneusza .

Więc poślubiła braci po kolei. Widzieliśmy to z Jezusem. Czy ktoś pamięta Jezusa i saduceuszy? Wiesz, była kobieta, która była żoną mężczyzny, jej mąż umarł, nie miała dzieci, potem wyszła za mąż za kolejnego brata, a potem za kolejnego brata, a potem za kolejnego brata, w końcu wszyscy siedmiu ją mieli. W zmartwychwstaniu, więc czyją żoną będzie? To jest w Ewangelii Mateusza, rozdział 22 lub 23. Czyją żoną będzie w zmartwychwstaniu? Tutaj widzisz, Salome Alexander poślubiła jednego brata i kolejnego brata w dół. Więc poślubiła ich dwóch kolejno.

Ona promuje edukację i stara się, aby ludzie się kształcili. To dobra rzecz. Więc łączy się z faryzeuszami. Jest bardziej konserwatywna niż jej mąż, który nie był, był bardziej związany z saduceuszami. Ona łączy się bardziej z faryzeuszami. Ale potem dzieli się tym ze swoimi synami. Saduceusze pod jej rządami są bardziej maltretowani. Więc ona łączy się bardziej z faryzeuszami, więc teraz saduceusze przechodzą przez trudne czasy pod jej rządami. Co się teraz stanie? Powiedzieliśmy, że zniknie ze sceny, a teraz co zrobią bracia? Co sobie wyobrażasz? Hyrkan II, on przejmuje urząd arcykapłana. Arystobol i saduceusze, zdobywają armię. Arystobol przejmuje armię i maszerują przeciwko arcykapłanowi Hyrkana II. Następnie przejmuje władzę Arystobol. Hyrkan, on ma urząd arcykapłana. Nie ma ekwipunku wojskowego, aby walczyć ze swoim bratem. Więc co się dzieje, to idzie do Aretasa, który jest w Idumei w Edomie, a ci ludzie są nazywani Nabatejczykami w tamtym czasie, byli zdrajcami, którzy przybyli do południowej części Izraela. Idzie do Aretasa Nabatejczyka po pomoc na południu i próbuje uzyskać stamtąd pomoc militarną. Więc masz tych dwóch braci walczących ze sobą. Arystobol kontra Hyrkan, armia kontra arcykapłaństwo. Arcykapłaństwo nie ma władzy, więc to co robi, to łapie Nabatejczyków i próbuje zmusić Nabatejczyków, aby walczyli po jego stronie. I walczą.

AE. Rzym [83:20-85:57]

J. Rzym i Herod

[krótkie filmy: połączenie AE-AG; 83:20-94:41]

Kto wkracza? Kto nie chce walki? Kto chce pokoju w imperium? Tym, który chce pokoju w imperium jest Rzym, ponieważ gdy panuje pokój, może pobierać podatki i

wszystko idzie dobrze. Gdy dwóch braci walczy ze sobą, nie mogą wyciągnąć od nich pieniędzy z podatków, co zrobią? Więc dzieje się tak: Rzym w 63 r. p.n.e. i to jest wielka zmiana, dwaj bracia, Arystobol i Hirkan walczą w 63 r. Rzym wkracza i mówi: „odejdźcie, bracia, koniec walki, każdy do swojego narożnika, wiecie, zróbcie sobie przerwę”. Zasadniczo Rzym w 63 r. p.n.e. wkracza i przejmuje Palestynę. Więc w 63 r. Rzym przejmuje władzę, rzymski generał o imieniu Pompejusz wchodzi, wchodzi do Miejsca Najświętszego na Wzgórzu Świątynnym, rozgląda się, najwyraźniej nic nie widzi, mówi: „hej, tu nic nie ma”, chodzi wokół Miejsca Najświętszego, a następnie wychodzi. To Pompejusz, 63 p.n.e., wchodzi do najświętszego miejsca. Chłopcy Antypatra, którzy są Idumejczykami, Idumejczykami z południa, jego chłopcy są szkoleni w Rzymie. Więc Antypater mówi: „hej, ci Żydzi zawsze ze sobą walczą, dlaczego nie uczynisz jednego z moich chłopców królem Żydów? Więc zdaję sobie sprawę, że jesteśmy Idumejczykami”. Czy Idumejczycy i Żydzi nie dogadywali się zbyt dobrze? Antypater ma wtajemniczenie w Rzym. Więc to, co robi, to składa prośbę do rządu rzymskiego. Teraz, struktura rządu rzymskiego, mamy różne rzeczy i nie chcę poświęcać dużo czasu na to i inne rzeczy, ale prowincje senatorskie, masz strukturę z Rzymu. Masz cesarza, na szczycie stosu. Masz Senat poniżej, lub jakkolwiek tam była konfiguracja tam i z powrotem, cesarz, Senat, a potem masz prowincje senatorskie. Masz legiony, rzymskie legiony i różnych generałów, rzymskie legiony i centurioni, a potem masz zwykłych ludzi i niewolników w imperium. Więc masz prowincje cesarskie, masz legiony, legiony armii, które odpowiadają przed cesarzem, a potem masz ten rodzaj konfiguracji państwa klienckiego. Ta konfiguracja państwa klienckiego polega na tym, że Izrael byłby państwem klienckim Rzymu. Więc to byłoby jak patron i klient, a Izrael jako klient musiałby płacić podatki. I na czym oni skorzystali? Skorzystaliby z pokoju i harmonii. Rzym sprawiłby, że byłby pokój i harmonia, aby mogli handlować. A to, co zrobiliby, to musieliby płacić podatki i musieliby być mili i nie walczyć. Więc zasadniczo miałeś ten Rzym, a potem te państwa klienckie upadały.

AF. Herod Wielki [85:57-90:52]

Teraz, Herod, Herod był synem Antypatra. Herod został wtedy osadzony w Rzymie. To jest Herod Wielki, umiera, jak powiedzieliśmy wcześniej, w 4 r. p.n.e. Tak naprawdę Jezus urodził się około 5 r. p.n.e. i to jest Herod Wielki. To jest ten, który jest zapisany w Biblii. Około czasu tuż przed tym, miałeś Juliusza Cezara i to, co nazywa się Pierwszym Triumwiratem. Juliusz Cezar, pamiętasz, że Cezar się zaciął i masz „Et tu , Brute”. Brutus go zabił. I tak masz Juliusza Cezara jako najwyższego przywódcę. Zostaje zamordowany około 44 r. p.n.e. To jest tuż przed czasami Heroda Wielkiego. To jest Pierwszy Triumwirat z Juliuszem Cezarem. Herod, jest około 37 r. p.n.e., Herod zostaje mianowany królem Żydów. Więc Antypater prosi Rzym, mówiąc: „hej, uczyni jednego z moich synów głową tego obszaru prowincji”. I Rzym mówi: „dobrze, weźmiemy Heroda i uczynimy twojego syna Heroda królem Żydów”. Nazywają go Herodem Wielkim. Zobaczmy, dlaczego jest wielki i dlaczego nie jest taki wielki. Ale Herod został ustanowiony królem Żydów.

A tak przy okazji, kiedy został ustanowiony królem Żydów, czy widzisz dlaczego Herod trochę się zdenerwował? Mędrcy przybywają ze wschodu podążając za gwiazdą, przybywają do Jerozolimy i pytają: „Herod, gdzie jest ten, który narodził się jako król Żydów?” Czy Herod urodził się jako król Żydów, czy został ustanowiony królem Żydów przez Rzym? Więc teraz przychodzą mędrcy i pytają: „Gdzie jest ten, który narodził się jako król Żydów?” Herod trochę się tym denerwuje. Jestem królem Żydów, wiesz? Więc jeśli nie możesz być Żydem, a jesteś Idumejczykiem . Jesteś z rodu Edomczyków od potomków Ezawa, Ezaw staje się Edomitą, a Edomita staje się Idumejczykiem . Jesteś Idumejczykiem , jesteś Herodem, jeśli nie możesz być Żydem, to następną najlepszą rzeczą, jaką możesz zrobić, jest poślubienie Żydówki. Więc co on robi to Herod, Herod jest rodzajem lisa, poślubia Mariamne . Mariamne jest Hasmoneuszką. Teraz kim jest Hasmoneuszka? Hasmoneuszka oznacza, że pochodzi z linii Szymona Machabeusza, Jana Hirkana , Aleksandra Janneusza , wszystkich Machabeuszy. Hasmoneusze byli przywódcami Izraela sięgającymi czasów Machabeuszy. Hasmoneusze byli przywódcami Izraela. Więc poślubia tę księżniczkę Żydów, która sięga czasów Machabeuszy. Więc jest bardzo mądry. Poślubia Mariamne .

Teraz pojawią się pewne problemy. W Egipcie jest kobieta, która w tym czasie nazywa się Kleopatra. Kleopatra jest w Egipcie. Kleopatra nienawidzi Heroda. Czy jest coś gorszego niż pogarda kobiety, która ma władzę? Więc ona mówi: „Okej, Herodzie, nie lubię cię, jesteś chamem”, a on prawdopodobnie był. Więc wysłała go na te wszystkie bezsensowne pościgi na pustyni. I mówi: „Herodzie, chcę, żebyś gonił Beduinów, bo w Arabii jest kilku Beduinów. Musisz wyjść na pustynię i gonić tych facetów na pustyni”. Herod mówi: „Co to jest, gonię tych Beduinów? Ci Beduini są nikim. Jadą na wielbłądach pośrodku pustyni. Nie chcę tego robić. Chcę siedzieć w moim pałacu z moją królewską świtą wokół mnie”. „Nie”, mówi, „musisz wyjść i ścigać tych facetów”. Herod zostaje więc wysłany przez Kleopatę na wszystkie te bezsensowne pościgi. Na jeden z bezsensownych pościgów. Herod mówi do jednego ze swoich ludzi: „Jeśli nie wrócę, zabijesz Mariamne (jego żonę). Teraz najwyraźniej dlatego, że kobieta jest Żydówką, a strażnik był najwyraźniej Żydem, strażnik powiedział Mariamne, że „Herod powiedział, że jeśli nie wróci, zabije cię”. Czy to naprawdę dobrze wpływa na związek męża i żony? Mąż wyrusza na wojnę, jeśli nie wróci, żonie powiedziano, że zostanie zabita. Nie trzeba dodawać, że ich związek zaczyna się rozpadać, a Herod ostatecznie zabija Mariamne, okej. Była jedną z nielicznych osób, którym ufał. Widziałem sztukę w Jerozolimie, w której Herod biega jak szalony. Herod był paranoikiem. Cóż, właściwie, czy to paranoja, kiedy ludzie naprawdę chcą cię zabić? Może to nie jest paranoja. Ale on biegł jak szalony, „Mariamne, Mariamne, wróć, wróć”, i to on zabił swoją żonę. Herod zabija swoją własną żonę, żonę, którą rzekomo kochał, więc to pokazuje, jakim był facetem.

AG. Port Heroda w Cezarei i projekty budowlane [90:52-94:41]

Kleopatra jest żoną Marka Antoniusza. Masz Marka Antoniusza i Kleopatę w Egipcie. To jest Drugi Triumwirat, a potem masz Augusta wychodzącego z tego, Augusta Cezara, nazywającego siebie zbawicielem, i on jest dobrą nowiną, ogłoszeniem zasadniczo w Księdze Łukasza. Czasy Augusta Cezara to czasy narodzin Jezusa. Potem Herod Wielki jest królem, a August jest Cezarem, i to jest w pewnym sensie sceneria Nowego Testamentu. Dwie inne rzeczy, które chcę powiedzieć o Herodzie. Herod był

strasznym dupkiem. Zabił swoją żonę, a ja pokażę ci coś innego, co zrobiło gorzej lub tak źle.

Herod był jednym z największych budowniczych starożytnego świata. Herod był niesamowitym budowniczym. Wzdłuż wybrzeża Morza Śródziemnego był tylko jeden port w Jafie. Dziś nazywamy go Tel Awiwem. Tuż przy ulicy mówi: „Chcę zbudować własny port w Cezarei”. Więc idzie wzdłuż wybrzeża kawałek od Jafy lub Tel Awiwu i buduje miejsce zwane Cezareą nad Morzem Śródziemnym. Ale żeby to zrobić, ponieważ piasek porusza się w górę i w dół, bierze te ogromne kamienie i wrzuca je do oceanu, aby utworzyć własny port. Pamiętaj, że tworzy port tam, gdzie wcześniej nie było portu, po prostu wrzucając te ogromne kamienie do oceanu i tworząc dla siebie port. A teraz jak łączy się skały pod wodą? Cóż, zwykle, jeśli jesteś nad wodą, używasz czegoś, co nazywa się cementem. Herod, i myślę, że było to znane w Rzymie, wymyślił sposób na krzepnięcie cementu pod wodą. Więc Herod zdobył podwodny cement i opracował i połączył skały podwodnym cementem. A propos, te wielkie kamienie i można je zobaczyć na zdjęciu satelitarnym do dziś. Można zobaczyć port, który zbudował Herod. To absolutnie niesamowite. A propos, kto jest w więzieniu w Cezarei, którą pierwotnie zbudował Herod? Paweł spędzi kilka lat w Cezarei, czekając na proces w Jerozolimie, a następnie zostanie stamtąd przetransportowany do Rzymu. Tak więc Cezarea staje się ważnym punktem na linii brzegowej. Herod zbudował ten port i wszelkiego rodzaju rzeczy. Herod był budowniczym. Herod był niesamowitym budowniczym. A propos, mówiąc o świątyni, Herod rozbudował Wzgórze Świątynne, wziął małą świątynię, która została zbudowana w czasach Ezdrasza-Nehemiasza, przebudował ją i uczynił jednym z siedmiu cudów starożytnego świata. Ogromna świątynia na ogromnej platformie, a ta platforma, nawiasem mówiąc, jest nadal używana przez Kopulę na Skale w Meczecie Al-Aksa nawet do dziś. Ta platforma Heroda nadal istnieje i jest używana, a ludzie chodzą po niej do dziś. Więc Herod odbudowuje świątynię i dlatego Jezus powiedział: „Zburzcie tę świątynię, a ja ją odbuduję w trzy dni”, a ludzie po prostu oszaleli. Herodowi zajęło to 46 lat, jak zamierzasz to zrobić? A tak przy okazji, do dziś, a jeśli obejrzysz mój program „Get Lost in Jerusalem”, możesz podejść do Ściany Płaczu, gdzie nazywają Ścianą

Płaczu. Żydzi wolą teraz nazywać ją Ścianą Płaczu. To ostatnia część drugiej świątyni, która pozostała. Kiedy podchodzisz do kamieni i widzisz tam te ogromne kamienie, możesz rozpoznać kamień Heroda po obramowaniu, które go otacza. Więc mogę podejść do tej ściany i rozpoznać, które kamienie Herod tam umieścił, a których Herod tam nie umieścił, ponieważ kamienie Heroda były tak dobrze wykonane. Były tak dobrze wykonane, że nie można było włożyć żyletki między kamienie, tak dobrze do siebie pasowały. Herod był niesamowitym budowniczym, odbudował świątynię, to jest ta druga świątynia, do której przyjdzie Jezus. Jezus idzie i wyrzuca handlarzy ze świątyni Heroda.

A.H. Masada [94:41- 100:09]

K. Masada, synowie Heroda

[krótkie filmy: połączenie AH-AI; 94:41-1:02:55 koniec]

Teraz ostatnim, które tutaj zbudował, była Masada. Właściwie zbudował też kilka miejsc w Jordanii i w dół od Betlejem, Herodian w dół od Betlejem i innych miejsc. Herod był paranoikiem. Myślał, że ludzie próbują go zabić. Problem w tym, czy ludzie próbowali go zabić? Bardzo prawdopodobne, że tak. Więc Herod się przestraszył, więc poszedł do miejsca zwanego Masada. I chcę ci opowiedzieć historię Masady, aby historia nie została utracona. W Ameryce mamy Alamo. I Alamo nigdy się nie powtórzy, jak ostatnie Alamo. Alamo, gdy ich plecy były przyparte do muru, Alamo upadło. Herod zbudował Masadę. Masada to płaskowyż, który wznosi się nad Morzem Martwym, jest w dole nad Morzem Martwym, jest tam naprawdę gorąco, i wznosi się na około 1200 stóp, prosto w górę, i jest, nie wiem, 30, 40 lub 50 akrów na szczycie tego płaskowyżu. Jest ścieżka w kształcie węża, która prowadzi z przodu i jest 1200 stóp w górę, a potem jest ta rzecz na szczycie. Herod wyrzeźbił cysterny na górze i napełnił te cysterny wodą. Więc napełnił, i nie mówię tylko, wiesz, 100 galonów, 200 galonów, to są dziesiątki tysięcy galonów wody, które tam umieścił. Zbudował również magazyny i ma ogromne budynki magazynów, w których przechowywał ziarna pszenicy i jęczmienia. Więc było jedzenie i była woda. Hej, masz jedzenie i wodę, czy możesz żyć długo, mając zapewnione jedzenie i wodę? Więc co się stało, Herod zbudował Masadę z pałacami na północnym krańcu. Cóż, Herod umarł, Jezus przyszedł i odszedł, a świątynia została zniszczona w 70 r. n.e.

przez Rzymian. Żydzi w czasach Rzymian zniszczyli Jerozolimę, a niektórzy Żydzi pobiegli do Masady i ci Żydzi wspięli się na szczyt Masady, myślę, że było ich około 900, na szczycie Masady. I powiedzieli: „nie poddamy się Rzymowi”. Pokazali Rzymowi nos i nie poddali się. Byli na szczycie Masady. Rzymianie zeszli nad Morze Martwe i zamierzali zaatakować, a nagle spojrzeli w górę i pomyśleli: „cholera, ta rzecz ma 1200 stóp wysokości, człowieku, co zrobimy?” A ludzie na górze mieli tyle wody, ile chcieli pić; ludzie na dole byli obok Morza Martwego. Jaki jest problem z Morzem Martwym, poza tym, że jest 1270 stóp poniżej poziomu morza i ma 33% soli? Pijesz tę wodę, a wkrótce umrzesz. Nie ma wody, musisz wrócić do En Gedi i inne miejsca, aby zdobyć wodę. Nie mają wystarczająco dużo wody.

Więc zasadniczo Żydzi są na górze, śmieją się z nich, mówiąc: „Rzymianie, słońce was ugotuje, człowieku”. A Józef Flawiusz, żydowski historyk, opowiada to. To jest około 73 r. n.e. Rzymianie zniszczyli świątynię w 70 r. n.e. i chcę, żebyście wiedzieli tę datę, 70 r. n.e. świątynia została zniszczona. To jest około 3 lata po tym. Nie drwisz z Rzymu, nawet jeśli jest was 900 osób i macie tyle wody i jedzenia, ile chcecie. To jest 1200 stóp prosto w górę, nie drwisz z Rzymu. Rzym wysłał tam architekta, a architekt mówi, okej, będziemy musieli wziąć tę górę i wepchnąć ją na zbocze tutaj, aby zrobić rampę, abyśmy mogli wszyscy walczyć rampami, aby zburzyć mury. A potem możemy się tam dostać. Musimy zrobić tę rampę. Jak zamierzasz zrobić tę rampę? Ma 1200 stóp w pionie. Rzymianie zaczynają buszel, po buszeli, po buszeli ziemi, po ziemi, po ziemi, i robią rampę na tył góry Masada. Robią rampę na dolną stronę Masada. To nadal jest 800, 900 stóp, prosto w górę, robią to. Muszą zburzyć kolejną górę, ale to robią. Robią to za pomocą żydowskich niewolników i innych ludzi, ale potem to robią. Stawiają tam rzeczy, żeby mogli podnieść taran. Podnoszą taran po, myślę, jakaś plotka głosi, że zajęło im to około 3 lat, żeby zbudować tę rampę. Są na pustyni i budują tę rzecz przez trzy lata. Inni mówią, że zrobili to szybciej. Więc ciągniesz rampę tutaj. Żydzi mają tutaj ogień, a Żydzi strzelają na rampę, próbując ją podpalić. Ale mają żelazo z przodu i zaczęli go tłuc, postavili go na ścianie i zaczęli walić w ścianę.

Żydzi tam na górze zdali sobie sprawę, że następnego dnia Rzymianie przebiją się. Następnego dnia Rzymianie przebiją się. Mają tam 900 ludzi. Byli tam bezpieczni, Rzymianie nie mogli ich dopaść, ale Rzymianie w końcu przebijają się. Rozwalą to. Cóż, nadchodzi następny dzień, Rzymianie siedzą na noc, przychodzą następnego dnia, rampa oblężnicza rusza, i przebijają się przez mur. Ale wiesz co? Tego dnia nie było tam żadnego hałasu. Kiedy Rzymianie weszli na szczyt Masady, nie było nikogo, kto by ich tam powitał. Było 900 martwych Żydów. Wszyscy popełnili samobójstwo. Było 900 martwych Żydów na szczycie Masady. Co Rzymianie z tego mają? 3 lata pracy na gorącej pustyni i co dostali? Było 900 martwych Żydów, na środku pustyni. Taka była historia Masady. Żydzi mówią do dziś: Masada nigdy się nie powtórzy. I nawet dziś można zobaczyć samolot sił powietrznych przelatujący nad szczytem Masady. Masada nigdy się nie powtórzy. Masada została zbudowana przez Heroda Wielkiego. Herod Wielki był jednym z największych budowniczych wszech czasów. Absolutnie, absolutnie niewiarygodne.

AI. Herod i jego synowie [100:09-102:55]

Teraz jeszcze jedna rzecz o Herodzie. Cezar powiedział o Herodzie. „Wolę być *hus Heroda* niż jego *huis*. Wolę być *hus* [świnia] Heroda niż jego *huis* [synem]”. Herod nie jadł ani nie zabijał świń z szacunku dla Żydów. Co jednak Herod zrobił swoim synom? Był paranoikiem, że ktoś będzie próbował go zabić. Kto próbowałby go zabić? Zazwyczaj są to rzeczy typu wewnętrznego. Więc Herod rozkazał zabić swoich synów.

Pamiętam, jak szliśmy z synem z Jerozolimy, zeszliśmy, właściwie pojechaliśmy do Jerycha Nowego Testamentu. Jerycho Nowego Testamentu jest oddzielone od Jerycha Starego Testamentu. Jerycho Nowego Testamentu było pokryte drutem kolczastym. Więc mój syn i ja przeszliśmy przez drut kolczasty i kazałem synowi stanąć w cysternie, stał w basenie w Jerychu Nowego Testamentu. Wiesz, dlaczego to zrobiłem? Ponieważ Herod co zrobił swojemu synowi w tym basenie? Herod wysłał swojego syna do basenu w Jerychu, a następnie kazał swoim strażnikom trzymać dzieciaka pod wodą i utopić go w basenie. Więc zasadniczo ja, będąc okropnym ojcem, jakim jestem, kazałem mojemu synowi zejść do basenu, pstryknąłem zdjęcie, nie wiedział, o co chodzi, ale próbowałem

to ponownie zdramatyzować. Teraz nie było tam nigdzie wody. Ale tak czy inaczej, to było po prostu coś, potem wróciliśmy przez drut kolczasty i uciekliśmy.

Ale „wolałbym być świnią Heroda [hus] niż jego synem [huios]”. Herod chronił świnie z szacunku do Żydów. Nie zabijał świń i nie jadł świń z szacunku do Żydów. Nie zabijał świń. Ale zabił swoich synów z powodu swojej paranoi i innych rzeczy. To jest Herod Wielki.

Co Herod Wielki zamierza zrobić w Nowym Testamencie? Zaczęliście od Ewangelii Mateusza. I rozdział 2 Ewangelii Mateusza: Mędrcy, niemowlęta, Egipt do Nazaretu. Co zamierza zrobić Herod? Herod zamierza zabić własnych synów, a w rozdziale 2 Ewangelii Mateusza zamierza zabić niemowlęta z Betlejem, które mają mniej niż dwa lata i mniej, zamierza je zabić. Czy to było coś wielkiego dla Heroda? Herod zabił własną żonę i zabił własnych synów. Zabić prawdopodobnie 12 dzieci w mieście Betlejem. To małe miasto. Zabić niemowlęta poniżej drugiego roku życia to jest coś wielkiego? To nieistotne w kontekście podłości Heroda. Nie jest to nawet wspomniane w zewnętrznych księgach historycznych. Ale tak właśnie zaczyna się Nowy Testament. Potężny król Herod zabijający niemowlęta i Jezus, syn Boży, oszczędził zabicie Heroda, a Król Żydów będzie rządził na tronie Dawida na wieki wieków. Cóż, wrócimy do tego następnym razem. Dzięki za popołudnie i wszystkiego najlepszego.

Transkrypcja: Yearim Oh

Edytowane przez Jen Straka

Wstępnie zredagowane przez Teda Hildebrandta